

No. 47—VOL.—LI

FRIDAY,
27TH NOVEMBER, 1953

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN
OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

On Prohibition

A Woman's Appeal: Letter To Chief Minister Of Madras

[We reproduce the following from 'The Hindustan Times' because of its universal application and interest.—Ed I.O.]

M R. C. RAJAGOPALACHARI, Chief Minister, Madras, has sent the following to us for publication: "I would like to share with the public," he says "the following letter I received from a lady whose name and address I should not give."

The letter says:

"I heard your advice to the Custodian Force bound for Korea, over the radio, with special interest, because my husband happens to be amongst those who are going. I thought it was the best of the messages given to them before their departure—it had a personal human touch. But, if you would permit me to say so, the message would have been still more fitting if you had included the subject of drink also in it.

I wonder why you did not advise them to be moderate at least, in drinks, if not completely abstemious. Do you think they need alcohol to keep their spirits up even when they are going on a peaceful mission?

Drink has been and is the greatest evil of all times. It has been responsible for the breaking up of more homes than any other single factor. Drink has ruined the life and happiness of thousands of women all over the world, whose husbands are addicted to it. It is responsible for more crimes and accidents in modern times than we think. It is a disease deep-rooted especially in the army. Why cannot prohibition be enforced in the army also?

"I have often wished it would be. When armies go overseas where drinks are available at very cheap rates and there is no one (especially a wife) to prohibit them from indulging in drinks, they are naturally tempted to consume more than is good for them. It is not only dangerous to health, but also to life itself, because after a heavy bout of drinking, man lacks in co-ordination and is incapable of clear thinking or any action that needs co-ordination, as for instance, driving. Any army officers invariably drive home themselves after booze parties. You can very well imagine the great danger of handling a vehicle in that fuzzy state of mind and on a dark night. It is just then they think they are the ablest of drivers and try to excel their skill in speeding.

Besides this risk, there is another which is equally great, if not greater. You, Sir, have told our men not to look at women, but without advising them to abstain from drinks also. What is the use? It is drink that makes them want women and it is next to impossible for them to keep away from women after drinking. The manifold dangers of going to women can well be imagined and I have no doubt that there are plenty such women too out in Korea. Not all men have such will-

(Continued on page 719)

★

There can be no rule of God in the present state of iniquitous inequalities in which a few roll in riches and the masses do not get enough to eat. I accepted the theory of socialism even while I was in South Africa.

—

Drink is more a disease than a vice.

Prohibition means a type of adult education of the nation and not merely a closing down of grog shops.

—Mahatma Gandhi.

★

NOTES AND NEWS

Economic Pressure To Solve Racial Question

The special conference attended by about 300 non-Whites, mainly Africans, in Port Elizabeth in the beginning of the month decided to organise an economic boycott aimed at compelling individual firms to open up skilled occupations to Africans and to give better service to African customers, states our Port Elizabeth correspondent. The conference was called by the Port Elizabeth branches of the African National Congress and the Cape Indian Congress. A resolution said the proposed boycott would continue "until such time as conditions are brought about when non-Whites will enjoy equal pay and facilities of Whites in all major commercial and industrial undertakings." Dr. J. L. Z. Njongwe, chairman of the Cape Province African National Congress, told the conference that similar decisions had been taken in other provinces. Dr. Njongwe said one firm at a time would be selected. Firms refusing to employ Africans in skilled positions, pay higher wages to Africans or to provide satisfactory service to African customers would not be supported and, in the case of factories, their products would not be bought.

A Personal Loss

The sad and sudden passing away of Mr. Jalbhoy Rustomjee is a great personal loss to us. Mr. Rustomjee was one of the trustees of the Phoenix Settlement. As such we valued his advice and assistance which were available to us at all times. Mr. Rustomjee was taking a keen interest in the school building which is at present being erected at the Phoenix Settlement in memory of Kasturba Gandhi, wife of Mahatma Gandhi, and he was very frequently visiting Phoenix even at the expense of his health, to see its progress. We had wished that he would be present at the official opening of the building which, we hope, will take place in the very near future. But God had ordained otherwise. We must bow to His will. Mrs. Rustomjee too has been deeply attached to Phoenix

and to the Gandhi family from the time of the old Mr. Parsee Rustomjee. We feel it our duty therefore to publicly express our deepest sympathy to her and members of her family and to Mr. Sorabjee Rustomjee in the great grief that has befallen them. May the departed soul rest in eternal peace.

Death Of Rev. W. S. Satchell

Our readers in South Africa will be profoundly grieved to learn of the very sad death of the Rev. W. S. Satchell in Poona. It was reported that a tree fell on him and he died from the injury caused thereby. Father Satchell who was well-known to the Indian community in the Union, had left South Africa some few years ago and had settled at the Christ Sava Sangh in Poona. He was reported to have recently paid a visit to England and had just returned to India. His loss

will be deeply mourned by all those who knew him. May his soul rest in peace.

Death In Springs

We deeply regret to record the sad death through a motor car accident on Thursday, November 19, of Mr. Bhabhai Mooljee, a well-known resident and public worker of Springs (Transvaal). Deceased who was 64 years of age was returning from Durban on Sunday night to Johannesburg and the accident took place on Monday morning at 6 o'clock near Heidelberg. He was taken to the Springs Hospital where he died on the third day. The late Mr. B. Mooljee was an ardent public worker in Springs and was well liked by all those who knew him. He had great admiration for Mahatma Gandhi and was ever ready to help in any work connected with him. The funeral which was attended by a large number of friends took place at the Johannesburg crematorium on Friday, November 20.

DEATH OF MR. JALBHOY RUSTOMJEE

THE sudden death of Mr. Jalbhoy Rustomjee took place on Monday night at 8 p.m. through heart failure at his residence at 111 Twelfth Avenue. Mr. Rustomjee, who was 64 years of age, was for some time engaged in supervising the repairs made at the Bai Jerbai Rustomjee Trust Building, in Queen Street, Durban, adjoining the M. K. Gandhi Library and Parsee Rustomjee Hall, built by his late father Mr. Parsee Rustomjee. Mr. Rustomjee had just returned home after a fairly active day an hour or so ago and was resting after dinner and chatting with his wife and his son Rustom. While they were talking all of a sudden he complained of some trouble in his heart and collapsed. Dr. Seedat, who was their next door neighbour arrived within a few minutes to find only that life was gone and nothing could be done. Mr. Rustomjee had two or three previous heart attacks and was unfit to do any active work. He had therefore handed over his responsibility as Agent of the New India Assurance Co., and other responsibilities to his son and his brother Mr. Sorabjee

Rustomjee and had interested himself in looking after the renovation of the Trust buildings erected by his late father. He had poured his whole heart out in getting the M. K. Gandhi Library one of the outstanding charitable institutions built by his late father renovated and he was presently engaged in having the other portion of the building rebuilt and renovated. Besides that he took an active part in administering the Bai Jerbai and Parsee Rustomjee Trust created by the late Mr. Parsee Rustomjee to which the credit for the existence of several Indian school buildings goes. Mr. Jalbhoy Rustomjee was also a trustee of the R. K. Khan Trust and the Phoenix Settlement Trust. He had inherited the charitable and amiable nature from his late father and had thus gained the friendship and goodwill of both the rich and the poor. He took a keen interest in the political, social, educational and religious activities of the community and was a keen student of the present world affairs. Not long ago accompanied by his beloved wife he made a flying tour of England and the continent and India.

The funeral which took place on Tuesday at 5 p.m., at the Parsee cemetery, in Brook Street, was one of the largest ever held in Durban and testified to his popularity. It was attended by a large concourse of people well representing all sections of people of all shades of opinion including a sprinkling of Europeans. The Parsee community was well represented from throughout the Union. People had come to attend the funeral from as far as Johannesburg and Capetown.

Deceased leaves behind his widow, Mrs. Sirinbai Rustomjee, who, by her most loving and amiable nature, holds an endeared position among the women of Durban, as was evidenced by the large number of women who came to share in her mourning, his younger brother Mr. Sorabjee Rustomjee who holds a distinguished position in South Africa, his two sons Rustom and Edul, the latter being in his final year in medicine in Dublin, and two married daughters of whom Mrs. Durban Pherose is living in Durban and Mrs. Jerbai Naraiwala is in Bombay, and a large family to mourn their great and tragic loss.

Mrs. Jalbhoy Rustomjee wishes on behalf of herself and members of her family to express through these columns her profound thanks to the hundreds of friends, both men and women, who had come from all parts of the Union to share her sorrow and for the innumerable floral tributes and messages of sympathy that had poured from friends, relatives and well wishers from within the Union and overseas.

TROUBLED WATERS

By JOHN O'HIND

This book deals with that period of Indian history when three empires were at a clash with each other on the Indian Peninsula. The Mughal Empire was breaking up; the Maratha Kingdom was declining; and the British were establishing themselves. The story is full of suspense, keeping the reader engrossed in the acts of heroism and valour, naval bombardment and piracy on the high seas, escapades, a chase with bloodhounds, and romance. Order your copy as soon as possible, as there are only a few copies on sale at our office.

Price 10s.

Available at:

'Indian Opinion',
P/Bag, Phoenix, Natal.

THE TIMES' NEED AND THE OUTLOOK

By WILFRED WELLOCK

[The following is the twelfth of the Orchard Lea Papers. These papers are based on, and are an extension of, the thought contained in the following brochures, which were written in the order given: 'Money Has Destroyed Your Peace' (6d.), 'A Mechanistic or a Human Society?' (1s.), 'The Third Way' (1s.), 'Rebuilding Britain' (1s.), 'Power of Peace' (6d.), 'The Challenge of our Times: Annihilation or Creative Revolution?' (6d.) They may be had from the Author, Orchard Lea, New Longton, Preston, Lancs. Postage 1½d. one copy and ½d. per copy afterwards.]

THESE come times in the history of nations when it is necessary to probe their foundations, especially their spiritual foundations, their motives and ends, to re-assess their values and change their course.

If these occasions are not seized, upheavals and revolutions, or decay, death and extinction will follow.

The Western world is in one of those periods now. For several centuries it has been living ravenously on Prosperity, without taking thought, apparently believing that Prosperity can continue forever.

Many are now beginning to see otherwise. In the East, nations on whose human and natural resources the West has for long battered, are undergoing momentous psychological, ideological and economic changes which are gradually undermining the economy of the Industrial Revolution.

The awakening of the East to the realities of the modern world as shaped by Western science, industrialism, financial and military power, is resulting in a demand for industrial development and a high degree of self-sufficiency in a well-balanced agro-industrial economy, as the basic condition of financial, economic and political independence.

Even more significant is the awakening of the entire African continent, which is beat on passing as rapidly as possible from primitive tribalism to economic and political independence by way of industrialism and a mixture of tribal, Eastern and Western cultures.

These startling revolutions are plunging the mind of the West into doubt and fear. Britain is feverishly trying to maintain her dangerously unbalanced agro-industrial economy by switching her exports from consumer, to capital, goods, including high-speed, fear-inspired jet planes and all manner of powerful and costly armaments.

But the facts are against her. The proposed switch, which itself involves a minor social and industrial revolution, may enable her to carry on a pre-

carious economic existence for another 15 or 20 years, but it cannot endure. Today the West calls for more world trade while the East plods steadfastly towards self-sufficiency, which signifies a gradual dwindling of world trade amidst a rapid expansion of world industrial production, and thus of competition for markets, food and raw materials. The demand for the latter will probably exceed the supply at a steadily increasing rate during the next fifty years, and even the supply of scientists for increasing them, since the nature of our civilisation is causing a serious fall in the level of intelligence.

This is the impasse of materialism to which I have frequently called attention in these Papers. It is the outcome of the subservience of culture and religion to materialistic ends. In Britain it has resulted in a way of life which devotes 30 per cent. of the national income to tobacco, drink, mass sport, cosmetics, drugs and militarism. The values of this way of life are for the most part transient, superficial and unsatisfying, and they are making demands on the world's resources which cannot be met without resort to atomic and hydrogen bombs.

Thus in Nevada, Woomera and Monte Bello, Progress is preparing the way to universal death. Most of our inventions are turned to destruction—of man and all his works, of soil, plants and animals. In the name of progress we are speeding towards primeval barrenness. We are travelling too fast for reflective thought, whence science far outpaces religion and philosophy. Our root problem is how to overcome the failure of culture and religion. Nearly fifty years ago Gandhi said that lacking a spiritual re-birth Western civilisation would in due course be self-destructed.

Fear and power are now the chief directives of national and international policies, and before them Kings and Queens, Presidents and Prime Ministers, Primates and Moderators meekly bow. The mightiest Dictators end their days amid the ruins

of nihilism, of the power they worshipped. Yesterday they were Hitler and Mussolini. Tomorrow...?

On every hand the processes of life are yielding to the processes of death. I have previously referred to the soil in this respect. Then the cycle of the Welfare State—mass-production, maximum spending and consumption, and 100 per cent. insurance against want, unemployment, the class struggle, expanding armaments, a permanent war economy, and finally the annihilation of atomic warfare. Even Britain's welfare state depends upon extracting £1,000,000,000 annually in taxation from spendings on drink, tobacco and gambling.

Often as I survey the widening swamp of our unmediated existence, with its growing dependence upon centralised power, upon officials and experts, upon chemicals, drugs, shams and substitutes, and upon demonic destructive devices, I am haunted by the feeling that the time may soon come when we shall be swept into oblivion, back to dust and vapour by a handful of nerve-racked politicians and scientists who, in a moment of hysteria will press the fatal buttons.

This is stark realism, not rhetoric. What are we going to do about it? Western survival now depends upon calling a halt to "Prosperity" and revolutionising our values, ends, and ways of life, as nations and as communities of persons. Our choice is between a soul-withering materialism and the spiritual values of creative, neighbourly living from the family to the world society.

These Papers have had three primary aims: (1) to expose the impasse into which Western civilisation has drifted, and its causes; (2) to expound the values, relationships and qualities by which freedom from that impasse may be secured; (3) to indicate some of the social, industrial and cultural changes for which this spiritual revolution calls.

The Papers have evoked considerable correspondence mostly from people unknown to me. To my astonishment no one has challenged my analyses or my basic conclusions. All are agreed about the nature of our problem, and that our great need is human wholeness and a way of life of richer spiritual content.

My express doubt about the acceptability of some of my constructive proposals; others ask for blue-prints and specific

programme, while a few, overwhelmed by the urgency of the problem, fear that it is too late to effect the necessary revolution before another war ends everything that matters.

To the first group I would say that the advance in industrial techniques has been such that there should be no difficulty whatever in devising small-scale machines and industrial units to serve the ends of small-group qualitative producers in most industries, while the results of the change-over would insure its continuity. Moreover, the cultural and qualitative values of the new order would automatically cut out a tremendous amount of wasteful and foolish spending, which would balance the higher cost of qualitative production.

To the second group I would suggest that blue-prints and detailed programmes have their limitations. A blue-print for a machine is one thing, but for a way of life quite another. I have a profound respect for nature, and especially for human nature. The devices of animals, even tiny ones, in order to achieve their ends are positively amazing, while man's power of creative imagination, of improvisation and invention is so overwhelming that it would be a crime to limit it by blue-prints. Is not the real tragedy of our age the fact that money values are depriving the majority of our fellow men of the right to create, thus condemning them to a sub-human existence? One man's blue-prints may be another man's prison-house. Whole men must needs produce their own blue-prints, and each local community its own social programme. One of our main tasks is to free the human spirit, the imagination of the common man, from the bondage of conformity, and to train the people for vocational living.

To the third group I will confess that often during the last forty years I have surveyed our national and the world situation and tried to estimate the chances of human survival, and not once have I felt that this was certain, nor do I now, although I see more hope than I did. Meanwhile it is well to remember that most of the world's civilisations have perished, and have done so in Prosperity. Time after time throughout the ages those in authority have chosen the privileges of class domination, self-indulgence and the wastage of natural resources to the values of freedom and culture, and paid for their folly in decadence, war and extinction,

(To be continued)

The
New India Assurance
 Company Limited

for
FIRE, MARINE, LIFE, ACCIDENT
1919-1950

31 YEARS OF SUSTAINED PROGRESS

The confidence of the discerning Public in the NEW INDIA is amply evidenced by the following records attained in 1949:

	Rs.		Rs.
Fire Premium	1,70,32,179	Life Business in force	
Marine Premium	56,04,844	exceeds ...	54,34,00,000
Miscellaneous Premium ...	35,84,968	Assets exceed ...	15,36,00,000
Life Premium	2,88,79,302	Total claims paid over ...	17,95,00,000

In the vanguard of Indian Insurance THE NEW INDIA offers matchless Security and Service in all fields of Insurance.

The

New India Assurance Company Limited

Cable & Telegraphic
 Address:
 "RUSTOMJEE" or
 "NIASURANCE"

RUSTOMJEE (PTY.) LTD.

Directors: Sorabjee Rustomjee
 Rustom Jalbhoy Rustomjee

Principal Controlling Officers in the Union of South Africa

EXPERIENCED,
 RELIABLE
 AGENTS
 MAY APPLY

Phone Nos: 25845, 29807 & 28513.—P.O. Box 1610.
 74 Victoria Street, DURBAN, NATAL.

"NEW INDIA IN THE SERVICE OF THE NATION"

Telephone 2335. Telegrams 'BRADFORD'

P.O. Box 110

LUSAKA, NORTHERN RHODESIA

**BRADFORD CLOTHING
 FACTORY**

Direct Importers and
 Wholesale Merchants

Clothing Manufacturers

Proprietor RAMBHAI D. PATEL

Branch:

CITY STORE

Cairo Road, Lusaka

Always in Stock:

Piece Goods, Hostery, Cutlery,
 Enamelware, Stationery, Drapery,
 Crockery, & Wool.

Telegrams
 "META" Brokenhill.

Phone 298.
 P.O. Box 65.

MEHTA BROS.

(PROP. M. D. MEHTA)

Wholesale Merchants
 and
 Clothing Manufacturers

**We specialise in
 Manufacturing
 OVERALL
 AND
 BOILER SUITS**

Supplied To Trades Only

LIBERAL PERSPECTIVE

THE INDIAN MINORITY IN SOUTH AFRICA

By C. W. M. GELL

(From the 'Chicago Jewish Forum,' Fall 1953)

III

HAVING failed to get rid of their Indians, the Whites of South Africa then set about "putting them in their place" in earnest, both for reasons of immediate self-interest and in the hope of inducing them to take themselves off. As recently as January 21 this year an Afrikaans newspaper exhorted its readers:

"There is fear among the Indians that the apartheid laws of the Government will in the long run compel them to leave the Union in large numbers. If this should come about, few Europeans and non-Europeans will shed a tear. The time has arrived when every member of the public should help speed the departure of the Indians. Let all the Europeans in the Union stop buying from the Indian for six months and the problem will be half solved already. Can anyone who calls himself a Nationalist refuse to help?"

Now this "place-putting" policy is in direct contravention of one of the terms of the 1927 Cape Town Agreement by which the Union accepted responsibility for the welfare, education and uplift of its resident Indian population. And it is this breach of a pact between two virtually sovereign States which gives India her legitimate pretext to interfere in South Africa's domestic affairs. I do not think she is correct (in view of the Charter's ban on internal interference) or wise to bait the Union annually at UNO, since she consolidates White opinion in that country behind the more reactionary policies without achieving any positive amelioration of the Indian minority's lot. But her right to continue to press South Africa to fulfil obligations the latter freely accepted in 1927 cannot be gainsaid and this exposes the fallacy underlying Dr. Malan's unfortunate remark quoted in the first paragraph of this article. White South Africa in general and the Nationalist Party (which Dr. Malan leads) in particular have not been generous in interpreting their legal and moral obligations towards non-Whites. Dr. Malan, now Premier, then Minister of the Interior, was his Government's signatory to the Cape Town Agreement in 1927. He should, therefore, know better.

When considering the policies by which the Whites sought to put the Indians in their place, it

is important to remember that, since 1896, Indians have been without the parliamentary franchise (except the tiny Indian community in the semi-liberal Cape) and that they lost the municipal franchise in Natal in 1924. Africans do participate in the elections of three (White) members of the Assembly and four (White) senators—seven members representing 8½ million Africans against 206 representing 2½ million Whites—though in municipal affairs Africans are as helpless as Indians. Residential segregation was theoretically applied to Indians since 1885 in the Transvaal and trade licensing in Natal since 1896. But the early regulations were fitfully and inefficiently administered and many Indians got round the law by a variety of ingenious methods—bogus (*benami*) companies with dummy White directors, tortuous leases and sub-leases etc. During the twenties and early thirties, when the failure of repatriation was becoming apparent, Natal and the Transvaal began to tighten up their discrimination against Indians. Segregation and trade licensing are closely connected because, though a number of wealthy Indians were "penetrating" White residential areas (particularly in Durban) and devaluing properties by their proximity, the reaction to this was less concentrated (though no less vocal) than the efforts of interested White merchants to curtail the number of trade licences issued to Indians and to drive them out of the main shopping centres on the plea of residential segregation or by limiting their mortgage rights.

Since this policy was naturally directed primarily against the wealthy merchant minority of the Indians, one might have expected to find them leading their community's fight against racial discrimination. But it has not been so. Nearly all the residential and commercial legislation of 1918-48 recognised established interests in principle and sought to "peg" the existing situation against any further "penetration." The established merchant and his family have, therefore, been prepared to play ball with the authorities, although it meant sacrificing the future opportunities of their fellow-Indians on the altar of their present profits. And other merchants whose rights were not securely established have been prepared to play ball all the more obsequiously in the hope of a

point being stretched in their favour. Dr. Malan's Group Areas Act of 1950, however, recognised no established rights. It purports to create separate areas for the residence and work of each race group, except for non-Whites being allowed to work (but not live) in White industrial and agricultural areas. Theoretically, as its proponents claim, the Act applies equally to all communities without discrimination. But this is specious pleading, for it was enacted and will be applied by one race group without consultation with the others, without compensation or adequate rights of appeal to the courts. The "evidence" by which the introduction of the Act was justified, the debate on it in Parliament and the tacit (occasionally open) support of Opposition members from Natal left no doubt that it was principally directed against Indians. And that is how it is proving in practice. For, though the Act denies the right of Africans to own freehold property anywhere except in their overcrowded and isolated rural reserves and proposes to shift large numbers of them from one urban site to another in accordance with White convenience, very few of them actually own the land or properties from which they will be ejected. A minute fraction of the urban African population and a much higher proportion of the Indians are going to lose their investments and probably their livelihood. Take, for instance, the proposal of Lydenburg, a small Transvaal country town, to move its 146 Indians from their shops in the main street (where they had been for generations) to a site on a barren hillside two miles away adjoining the sewage farm and to cut their trading licences from seven to one. Although this scheme was rejected by the Government as rather too blatant, it and many like it will probably be passed with minor modifications. And the latest zoning proposals for Durban (Natal's largest city which is run by a non-Nationalist English-Speaking majority) envisages moving half the Indian, African and Coloured communities (nearly 70,000 Indians, 80,000 Africans and 8,000 Coloureds) in exchange for one-fortieth of the White population (about 3,000 persons). About £9 million of Indian-owned property will have to be sold at knock-down prices out of areas scheduled for White ownership against about £800,000 of White-owned property in areas scheduled for non-Whites. White South Africa may not go all the way (at least explicitly) with a prospective Nationalist candidate for Parliament when he recently suggested putting "all the Indians in one large ghetto where parasite

can live on parasite;" but it is not altogether unsympathetic to the general principle which he invoked.

It is against this background, the Nationalists' frank *herrenvolk* ideology of all Whites over all non-Whites whatsoever, the Opposition's implicit acceptance of this denial of equal human stature, and the vast increase in the number and severity of colour-discriminatory regulations in every-day life during the last five years of the Nationalists' *apartheid* programme, that Indians and Africans have drawn together in a campaign of passive resistance. This alliance is the more remarkable, not only because of the fissiparous tendencies of all earlier African and Indian political movements but because so lately as January 1949 fifty Indians were killed and nearly 500 injured by Africans in one of the worst race riots ever. 700 Indian stores and 1500 Indian houses were also destroyed or severely damaged. This Durban riot was hailed as proof that even the Africans looked on the Indians as "alien parasites" But more careful assessment of the causes disclosed that, while some Africans undoubtedly had justified grievances against some Indian merchants, the general discontent of both Africans and Indians with the appalling slum conditions in which they lived and the vexations of a colour-rigid economy were on this occasion fused to flash-point by (1) accumulated resentment at the rising cost of foodstuffs which most Durban Africans buy from Indian stores (where they are usually treated more courteously and patiently than in White stores); (2) jealousy of Indians' exemption from carrying the passes which all urban Africans have to have on them at all times; (3) inflammatory anti-Indian speeches during the 1948 election campaign which, together with the Europeans' traditional hostility and the conduct of a few Whites who actually cheered the African rioters on, gave Africans the impression that the small Indian community could be attacked with impunity. Ninety Africans died and 550 at least were wounded by the police and soldiers in the four days battle that ensued.

But within three years of that fearful slaughter the Government's repressive policy had consolidated the non-White front. The African National Congress and South African Indian Congress, voluntary organisations of politically articulate non-Whites, combined to run a Defiance Campaign against six laws or sets of regulations, which they regarded as particularly unjust. Since June 26, 1952, over 8,000 Africans and Indians have gone joyfully to prison for deliberate breaches of

one or other of these measures and have behaved (despite police provocation and ill-treatment) with a dignity and restraint of which few thought them capable. Rising racial tension, sparked off by foolish or callous police and administrative action, culminated in African riots against Whites in four South African towns last November, in which six Whites and thirty-one Africans were killed and over 150 Africans wounded. Against this sombre picture of angry and defiant non-Whites confronting arrogant and uncompromising Whites, the Union Government in introducing dramatic totalitarian legislation which is the measure of the witches' cauldron it has brewed.

But I have tried to show that, if the Nationalist Government is responsible for precipitating the racial crisis in its present form at the present time, the whole White population must share the blame for many years' indifference to the legitimate aspirations of the non-White majority. Founded in the arrogant assumption of perpetual White superiority, South Africa's present crisis is basically a moral one; whose pattern may be most clearly seen in the treatment of the smallest and most vulnerable race group, the Indians. For if the Whites are unwilling to concede larger opportunities and a greater share in the higher political and economic life of the country to this least numerous and most advanced of the

non-White peoples, how will they ever bring themselves to face the risk of making the same concessions to the small educated vanguard of the African majority that is now hammering at the door?

The outside world has no right to minimise the gravity of the predicament of the South African White minority, though much of it is of its own making; but since its solution of this problem will have repercussions throughout the free world, this is no purely domestic matter. Asia and the rest of Africa are waiting for the answer. Is "White civilisation" only for Whites in Africa? Is pigmentation the only test of a civilised man? Are all the local representatives of one of the world's oldest civilisations and all the products of the new European culture unfit to rank with even the meanest, least educated, most shiftless, poor-White member of the European aristocracy? In search for the answers the Indian minority is more and more identifying itself with the aspirations of the African majority, hoping to teach it to struggle by non-violent means towards a society free from racial discrimination. But there is a limit to human patience and one vital question remains so far unanswered. Can the Indians and Africans find allies among the politically-dominant Whites in time to forestall the impending explosion?

(Concluded.)

LIMITATIONS OF SATYAGRAHA

By GANDHIJI

WHETHER it would be proper to undertake Satyagraha, whether one who undertakes it has the fitness to do so and whether the cause for which it is sought to be undertaken is worth it can be judged only on the prevailing circumstances. I have to advise and guide friends and co-workers when they seek my advice and guidance. And often when granting their right to offer Satyagraha I have to warn them in the same breath that it was neither the time nor the occasion for it.

I have no hesitation in declaring that he who has not had some training in constructive work has not even learnt the first steps in Satyagraha. And to my mind constructive work means . . . work for prohibition, constructive work means striving for friendship between the Hindus and the Mussalmans. Indeed, he who is not imbued with the spirit of service and the spirit of love could never dream of offering Satyagraha.

This writing does not, of course, apply to those who are not bound to seek or follow my advice. He

who is by nature non-violent, who is by temperament Satyagrahi, in whose whole being truth pervades and who is the spirit of service embodied deserves the respect of the world. He needs not my advice, not my guidance. And no one need say where and when he will offer Satyagraha nor whether he has the right to do so.

But to those who are filled with anger and pride, whose ego fills their being and whose intellect is disturbed by passion I would certainly say, 'Please hold yourselves in patience. Any thoughtless step taken even unconsciously would not only inevitably lead to bitter consequences but would also destroy the little control that is in evidence at present and future generations who would have to undergo sufferings on account of the so-called Satyagraha will curse us and the very name Satyagraha will suffer disrepute.' Every thoughtful person should, therefore, appreciate the limitations of Satyagraha. It would be better if instead we gave up the very name of Satyagraha and behaved as we thought best. The world will

then know us for what we are. But the world will feel disturbed and perplexed and would be unable to see its way if acts are performed in the name of Satyagraha but not deserving it.

5-7-'81

If the Satyagrahi is patient there is no injustice for which he has no remedy. But it must be clearly borne in mind that if one who suffers injustice has no strength to resist if there is no other means to counter it in Satyagraha. The aim of Satyagraha is to train the sufferer by actual demonstration as to how he can free himself from his sufferings. Till he is so trained the Satyagrahi has to hold himself in patience. If this is a limitation of Satyagraha it is also its beauty and strength. So the Satyagrahi does not become anyone's patron or guardian. He suffers with the sufferer, becomes his partner in suffering and his comrade.

Do not be misled into the belief that you are bound to take aggressive action against any immorality or injustice you see. Better train yourselves for such action by silent constructive work. Do not invite action against injustice but welcome it when it comes to your door.

Bursaries For Indian Students

The University Indian Students Bursary Committee invites applications for two (2) Bursaries to be awarded in 1954 in the Faculty of Science at the Fort Hare Native College, and in the Faculty of Science or the Faculty of Commerce at the Witwatersrand University.

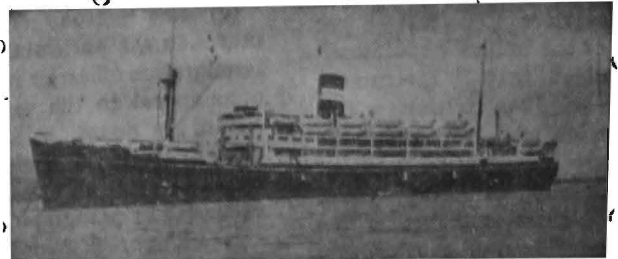
The conditions governing the Bursary shall be as follows: (1) Only Non-European students, male or female, under the age of thirty years and having their permanent address in the Union are eligible for bursaries.

(2) The value for each Bursary shall not exceed £150 per annum.

(3) Each Bursary is awarded for one year only in the first instance, but subject to satisfactory reports on the student's conduct and progress during the year, is renewable from year to year, so as to enable the student to cover the full course of study.

(4) The loans granted by the Bursary Committee are repayable within five years of the date on which the candidate ceases to be student, of the University, and interest at the rate of 5 per cent per annum will be charged as from the latter date.

(5) Applications for the Bursary must be made on the Application Forms obtainable from the Jt. Hon Secretaries P.O. Box 103, Fordsburg, Johannesburg.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala arriving Nov. 28. Sailing Dec. 3 for Bombay

Passengers must conform with the Vaccination and Yellow Fever inoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without food	£75-15-0
Second "	"	"	50-13-0
Inter-Class	"	"	34-3-0
Unberthed (Deck)	without food		21-3-0

Muslim Special Food £11-10-0 Ordinary Food £4-17-6
Hindu Special Food £10-3-0 Ordinary Food £4-5-6

Bookings for 1st, 2nd, Inter-Class and Unberthed (Deck) can be effected by communication with us by telegram or letters.

Under no circumstances will unberthed passengers be permitted to keep on deck with them more than one bedding roll and one trunk for use during the voyage.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add.: "KARAMAT."

Always Better. Better Always.
Are Kapitan's Tempting
Sweetmeats.

For nearly half a century we are leading in the
manufacture of Quality Sweetmeats and Cakes.

TRY US FOR THE LATEST INDIAN RECORDS.

Address:

KAPITANS BALCONY HOTEL,
(KORNER SWEETMEAT HOUSE)
Corner Grey and Victoria Streets
DURBAN.

Phone 23414.

Tel. Add. 'KAPITANS.'

P.O. Box 96.

Phone 24471.

To Furnish Your Home Economically

See

LALA BABHAI & CO. (PTY.) LTD.

Show Rooms At 107 Prince Edward St. & 78 Victoria St.
DURBAN.

Stockists of:—

NEW & RECONDITIONED FURNITURE & HOUSE-
HOLD EFFECTS. RADIOS & RADIOGRAMS, MUSI-
CAL INSTRUMENTS, SEWING MACHINES & OFFICE
FURNITURE Etc.

Exporters and Commission Agents for Natal Fruit and
Vegetables. We specialize in green ginger and Indian
Vegetables. Wholesale only. Write for particulars
Box 96, Durban.

YOUR GARDEN'S SUCCESS—Begins with Good Seed

Our Long Experience is your Guarantee

Try our Famous

**IMPORTED & GOVT. CERTIFIED
VEGETABLE & FLOWER SEEDS**

Available in Bulk and Packets

A. B. NAIDOO & SONS

(Established 1917)

Stockists of:—

GRAIN, FERTILIZER, HOES, PLOUGH PARTS,
HARDWARE & GROCERIES at Competitive Prices.

Phone 21213.

Tel. Add.: "GREENFEAST."

145 Brook Street,

DURBAN.

WE SELL ONLY ONE GRADE OF SEEDS—ABSOLUTELY THE BEST.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANGCHESTER TRADING

—CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

—&—

Direct Importers.

**47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.**

M. J. PATEL

INTERNATIONAL SPORTS COMPANY

Importers & Exporters & General
Commission Agents

10 Peking Road, Kowloon, HONG KONG.

**Special attention is paid
to indent orders**

Write To Us For Further Particulars.

LIFE INSURANCE

Are you adequately insured?

Have you provided for your dependants?

Prepare for the future

Life Insurance gives peace of mind for the unknown
future.

Insure with 'THE OLD MUTUAL' your friend for Life—
The S.A. Mutual Life Assurance Society, which has
best Bonus record in the WORLD.

Representative:—

DAYABHAI PATEL

P.O. Box 1760.
JOHANNESBURG.

Phones:— } Business 33-0711
 } Residence 33-5961

Phone 53.

Telegrams 'SOLANKI.'

P.O. Box 208.

Solanki & Co. Ltd.

Merchant & Direct Importers

Extensive range always carried in
the following:

Silks, Drapery, Toilets, Per-
fumes, Curios, Fashion Goods
and Jewellery, Wide Range of
Indian, Persian and Chinese
Carpets.

Stockists of well-known branded
Watches:

COPPERBELT PIONEER STORE

Where Quality and Service
are Paramount.

Luanshya,

Northern Rhodesia.

SHINGADIA STORES

(Prop: Premier Silk Bazaar Ltd.)
Direct Importers

Drapery, Outfitting, Fancy Goods,
Oriental Curios Etc. Etc.

P.O. Box 111. UMTALI, S. Rhodesia.
Telegrams: "Prem silk" Phone: 2523.

PREMIER WHOLESALERS

(Members of the Mashonaland Wholesalers Association)

Everything for the African Trade. Prints, Khaki,
Calicos, Blankets, Shoes & Fancy Goods.

P.O. Box 319. Phone: 2523/Extn 1.
UMTALI, S. Rhodesia

RHOD-INDIA LIMITED

Exporters, Importers & Manufacturers Representatives

Piece Goods, Hosiery, Jute Goods.

Enquiries Solicited. Prompt Attention.

"Aryan Mahal" 6th Floor,
Plot 43, "C" Road,
Churchgate Reclamation,

Cables "Indorhod." BOMBAY, INDIA.

Phone
Day 24169

Phone
Night 833549

L. RAJKOOMAR (PTY.) LTD.

14, CROSS STREET, DURBAN.

Funeral Directors and Manufacturers of all classes of
Coffins and Wreaths

Contractors to the INTERNATIONAL FUNERAL
COMPANY, LIMITED.

Reg. Office: 14 CROSS STREET, DURBAN

Country Orders for Coffins and Wreaths,
accepted by phone and despatched by rail
at the shortest notice.

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN".

Phone 30368.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

**WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.**

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

SWEETMEATS

PURE

WHOLESOME

HEALTHY

★ APPETISING -

- ★ DISTINCTIVENESS of Flavour.
 - ★ Combined with INGREDIENTS of the PUREST QUALITY go into the making of our SWEETMEATS.
- ★ Made by our experts whose knowledge and experience of the delicate art of preparing these Oriental DELICACIES.
- ★ Assure YOU of the most PALATABLE SWEETMEATS money can buy anywhere in SOUTH AFRICA.

અમે દરેક બનાવી શકાયેલા બનાવેલાં બનાવે
જણી ગણના આપીએ અમારાની તાજાંજુ બનાવે આપીએ બનાવે.

- ★ Great care is exercised in the PACKING and DISPATCHING of country and foreign orders.
- ★ WE assure you of PROMPT, HYGENIC SERVICE with the GUARANTEE of SATISFACTION.

Victory Lounge

THE HOUSE OF

HOME MADE SWEETMEATS

We specialise in:

Birthday Cakes, Wedding Cakes, High Class
Fruit Cakes, Pastries, and Naan etc.

(Cnr: Grey & Victoria Streets.)
Phone 24965 - DURBAN.

AMERICA'S GROWING CONCERN FOR AFRICA

(An autumn 1953 review by Dr. Homer A. Jack who was interim secretary for the American Committee on Africa during July and August 1953.)

(Concluded from last week)

THERE are, in addition, a number of organizations in America which for some time have had a deep interest in African affairs. These would include the American Friends Service Committee, the India League of America, the National Association for the Advancement of Colored People, Fellowship of Reconciliation, and the Phelps-Stokes Fund. The International League for the Rights of Man (24 East 64th Street, New York 21) is an international non-governmental organization recognized by the United Nations and has been instrumental, under the direction of Mr. Roger Baldwin, in helping African petitioners at the United Nations.

A group of organizations has recently emerged which are especially interested in helping underdeveloped countries and people to help themselves raise living standards. The International Development Placement Association (Mr. Peter Weiss, 345 East 46th Street, New York 17) recruits personnel in the United States and Europe for work in underdeveloped areas, especially Asia and Africa. The American Institute for the Tropics (Mr. Sidney Wallach, 381 Fourth Avenue, NY 16) is increasingly concerned with helping Africa in a technical non-political way. The Foundation for International Economic Development and Education (1118 Fletcher Trust Bldg., Indianapolis 4, Ind) has for its first project aid to an African farmers cooperative in Uganda. The Public Administration Clearing House (45 East 65th Street, NY 21) is interested in the development of better administrative practices abroad, especially in Asia and Africa.

One important aspect of American concern for Africa is with students coming to the United States from Africa. Whereas just before World War II only 83 students from Africa were studying in America, the figure has jumped to 1,125 in the academic year 1952-53. This is only three percent of the total number of foreign students studying in the United States (and is less than the number coming from Germany or Japan alone,) but the number is sure to increase in the years immediately ahead. For many years the Committee on Friend-

ly Relations among Foreign Students (291 Broadway, NY 7) has helped African students in their problems after entering the United States and today such help to African students looms large in the total work of this committee. On a different level the Institute of International Education (1 East 67th Street, NY 21) aids students from Africa. At various times African students in America have tried to organize and the latest effort is the All-African Student Union of the Americas which held a conference at Howard University in June 1953. There are several hostels especially for African students, two being located in New York City.

This organizational activity related to Africa has been intensified in the past year. Yet there is no over all, American organization concerned with the whole continent of Africa and its many problems. Because of this apparent luck, a small group of persons met in New York City in December 1952 to explore the need for a new, national organization devoted to Africa and with clearly a non-Communist and non-sectarian orientation. After six months of careful exploration with most of the organizations now working in the African field and with some of the individuals most interested in Africa, the committee decided that there were indeed gaps in the American work on Africa and that all the efforts taken together did not constitute the kind of job that must be done to acquaint the American people with the problems and peoples of Africa, and, in time, also to acquaint Africans with the true American spirit.

Accordingly, tentative plans were made in the summer of 1953 for the establishment of the American Committee on Africa—a factual, non-partisan membership organization to promote a better understanding of the peoples, institutions, and countries on the whole African continent by educating the American public through means of publications, speakers, and other educational media. This will be a clearing house of information about all facets of African life and opinion. This organization should help to bridge the gap between Africans

and Americans, to supply the vaguely hopeful with the means for concerted action, to broaden the channels of communication between Africa and America, to help break down the barriers of ignorance, and to forge new links between America and Africa of today and tomorrow. Efforts are now being made to solicit initial funds for the establishment of this Committee and to appoint a qualified staff. The American Committee is applying for a Treasury Department ruling that contributions to its budget be deductible for federal income tax purposes. Among the first activities of the Committee will probably be the publication of a monthly newsletter. Inquiries are invited in care of Mr. George Houser, 513 west 166th Street, New York 23, New York.

The widespread revolution in Africa must be understood. But some Americans want to act once they do understand. Because of tax problems and other considerations the action must be dissociated organizationally from the education. Accordingly, representatives from more than 25 national organizations met unofficially in September in New York City to form a Co-ordinating Council on Africa (c/o 24 East 64th Street, NY.) Under the temporary chairmanship of Mr. Roger Baldwin, this Council will suggest to the national groups which loosely comprise it parallel action on African issues as they come before the United Nations and its various organizations. The Council will also suggest that national organizations acquaint the American delegation to the United Nations of their views as the delegation finds itself confronted with African problems.

In the end, the African people must and can help themselves. The American people, however, must understand the rapid events on the African continent. For the peace of the world, the American people must do so in less traumatic fashion than they learned the facts of life about Asia. As Professor Harry R. Rudin, chairman of the History Department at Yale University, has wisely observed, "A word preoccupied with the challenge of Russian Communism in the middle of the 20th century has suddenly found itself face to face with a startling challenge in Africa. For the Russian challenge we were more or less psychologically prepared; for the one in Africa, we were far from ready...One may well wonder whether there is time for us to acquire the information needed if our decisions in this critical age are to have the intelligence required for our survival."

Perhaps the American Committee on Africa and the Co-ordinating Council can help insure our survival...and, of equal importance, that of the African people.

ON PROHIBITION

(Continued from front page)

power, honesty, towards their wives and integrity as not to yield to temptation; neither are all of them God-fearing.

All this naturally leads to a criminal squandering of money—money which could be better saved for better purposes or spent on their matters which have a better claim.

Sir, no doubt you know all this; but still I could't help expressing myself after hearing your speech; and I hope you will forgive me my audacity in writing to you direct."

This was followed by the next letter:

Dear Sir,

"I feel greatly honoured by your having condescended to reply to me—I least expected it. I thought you would get angry with me for having dared to say your message was incomplete.

"Sir, you have rightly guessed the depth of the feeling behind that letter and can imagine with what a heavy heart I have seen my husband off.

"I know scores of other wives who feel the same way I do about this drink business.

Certainly, Sir, you may make use of my letter without disclosing my name.

"I do pray that with your kind help and influence this evil of drink may be eradicated from India and especially from the army."

Cuticura
SOAP

The medicinal and toilet properties in Cuticura Soap not only cleanse the skin thoroughly, but help it to retain its beauty and its natural moisture, so easily "dried out" in hot climates.

For Flawless
COMPLEXIONS

AFRICAN VIEWPOINT

CLEARING MISUNDERSTANDING ON LIBERALS

By JORDAN K. NGUBANE

ABOUT a fortnight ago I took part in a symposium on the Bantu Education Act organised by the Liberal Party of South Africa. Several members of the Liberal Party were surprised at the generous tribute I paid to their courage, patriotism and level-headedness. I made it plain that although I was speaking on behalf of the African National Congress, the tribute was personal:

The element of surprise gave me the impression that my critical tone and attitude towards the Liberal Party requires amplification.

First of all there are points on which I agree with the Party and others on which unanimity is not so great. There is no doubt in my mind that the White men and women who have joined the Liberal Party have made incomparably more sacrifices than the Africans in their camp. In the African community it is not as yet regarded as wicked to consort with the Whites. It is true that a substantial section of African opinion already looks with suspicion on quite a number of White motives and groups. But there is not as yet a solid wall of opinion ready to ostracise and penalise cruelly any African who crosses the colour line in an endeavour to give reality to the concept of equal partnership.

The White man or woman who steps over the colour line to work with us on the basis of equality invites ostracism, abuse and, what is worse, might even endanger his business or lose his livelihood. That men and women should have risked these dangers for an admittedly unpopular ideal is something for which I, believing I am a good South African, am truly grateful. I see no inconsistency in taking up this attitude on a public platform.

The Liberals have not set themselves the goals I would like, to emphasise the essential unity of Black and White. They are handicapped by the desire to win African confidence without alienating White opinion drastically. As a result they find themselves advocating the Colour Bar subtly when otherwise their declared goal is its abolition. Their insistence on stiff franchise qualifications (obviously for the

African) is a form of discrimination, in my view, which is designed not to give the African his rightful say in the Government of the land, but to place him in the position of a junior citizen for the longest time possible.

This does not, however, blind me to the real significance of the Liberal Party; that it attempts to come forward with a positive alternative to apartheid. In other words it is marching in my own direction; although a long way behind. As such it is a friendly and not an enemy group. The possibility is always there that tolerance and encouragement might bring it, one day, to the position where people like me might find in it the Party to save South Africa.

In the meantime those of us who are friendly-disposed to it can serve best the cause it and we have at heart by strengthening its bargaining hand. I do not feel that by joining the Liberal Party in large numbers the African would help it much. It is not its function to espouse the cause of the African; its real job is to reconcile race with race in a multi-racial society. Congress because it is a national liberation movement—to use a phrase borrowed from the extreme Left—is poorly equipped for the task of reconciliation in the present state of race relations. But Congress is in a very strong position to espouse the cause of the African; that is, to train the African and bring him, with the minimum of delay, to the position where he can stand on a footing of, at least, organisational equality with the other races when he would make his legitimate contribution to the common good.

A strong African National Congress will prove the Liberal Party's best ally. It will place the latter in a stronger position to win more Europeans to the way of conciliation. Apartheid is in the ascendancy to-day largely because the African National Congress is relatively weak. The race-conscious White man can get what he wants merely by taking a firm line against us. A strong Congress will convince such people that they are heading for disaster and will induce them to prefer conciliation. When that happens

the Liberal Party will come into its own. I believe in conciliation; but not on the master-servant basis as at present. I believe in conciliation as between one equal and another:

The African people have been brought up in the tradition of fighting tyranny through struggling. I believe that only through active struggle, in a non-violent way, will we reach our goal. I am not satisfied that the Liberals have made up their minds to struggle actively, to the bitter end, to see South Africa cleansed of the curse of colour. Please understand me. I definitely do not question their sincerity; but I do say that their ideas appear to be a little hazy on the real challenge they are up against from the apartheid side. When you are faced with a tyrant who has no regard for the pledged word, it does not impress me much to say that you will adhere to constitutional methods—i.e. the ballot box, propaganda, the platform and pamphlets—to drill a little more steady common sense into his arrogant head. Apartheid is no respecter of law. You cannot defeat it by resolutions, no matter how strongly worded, or protests. You can defeat it only by exerting irresistible moral, economic and other pressures.

But even here, we need a political pressure group which will provide a half-way house for the average European who has begun to entertain doubts on the wisdom of apartheid and who is well on the way towards finding a fuller life for himself in communion with all his countrymen regardless of race. For, my view is that the colour problem is a conflict of ideals and NOT a clash of race. We must fight against anything which emphasises race in our struggle. I happen to know that the Liberal Party in Natal exerted a visible influence—true, it was far from

decisive—on a recent Durban parliamentary by-election. The opposing candidates started fairly on the Right. Towards the end of the election campaign they were steadily gravitating somewhere near the Centre. We need an agency to ferry as many White people from the Right to the Centre as possible and only the Liberal Party can do that.

I could go on enumerating the points of agreement and divergence. But these instances should suffice to show that I have very good reasons for believing that the Liberals and I have a lot in common. We both differ from the Malanites in this one fundamental respect: we can appreciate each other's virtues even where we do not agree. Malanite preaches that those who are not with you are against you and straightway proceeds to see in them incarnations of all vice. I believe that in human affairs there is always the man in the centre to consider as well. Without him the world would be robbed of the blessings of conciliation.

Finally, and this is one of my strongest points in favour of the Liberal Party, liberalism is the only philosophy of life on which a multi-racial society can be permanently built. On the one hand we need it to cushion the tensions generated by race-conscious ideologies and even neutralise their effect, while on the other we need it to provide scope for the fruition of the genius of the different racial and cultural elements composing that multi-racial society.

Against this background it will be seen that my tribute was both genuine and deserved. A friend who is candid in rebuking should not be afraid to be generous in complimenting!

DHIRUBHAI P. NAIK

Travel, Insurance & General Agent

Book with us for your travelling by Air, Sea or Land either to India or to any part of the world.

All types of Insurance—Life, Fire, Burglary, Riot, Storm, Accident, Plate Glass, etc.

Consult Us Free of Charge For Your Income Tax, Personal Tax, Writing Of Your Books, Trade Licences, Revenue Clearance Certificate, Passports And Immigration Matters.

Representatives: National Mutual Life Assn. Of Australasia, Yorkshire Insurance Co. Ltd.

Telephone: 33-9033. 29a Commissioner Street, JOHANNESBURG.

THE KEY TO A PEACEFUL REVOLUTION

(By Vinoba)

THE modern wars are specially calamitous in one respect. It is curious that they lead to a result which is contrary to what has been regarded as the scientific law of Nature, namely, 'the survival of the fittest.' The present scientifically conducted wars take a heavy toll of young men, which means that while the fittest are sacrificed to the war deity, those who are unfit stay back in their homes and saved. This is contrary to the law of Nature. So these wars are utterly ruinous in every respect, and may well spell the entire extinction of humanity on the earth, unless something is done to check them. Let us see first why they come about.

A social order, whatever its form and structure, is designed to promote the health and happiness of the people. And there is no doubt that they profit by it for some time, may be, even for a very long time. But gradually its utility dwindles and a stage come when it is no longer serviceable. It has then to be scrapped and remade even as a house has to be remade after the old one has dilapidated. The change and the reconstruction involve a good deal of suffering and labour. Naturally there are some who are reluctant to face this suffering and who therefore oppose this change. They throw in their support on the side of the *status quo*. They do of course, introduce reforms, but only at a snail's pace and try to keep the old system intact, so long as they can, in the name of peace and order. Under the circumstance those who want change are driven to the view that it cannot be brought about except through violence. The situation gives rise to tension and as it increases, the cleavage between the protagonists of peace and order and those of change becomes wider and the latter become confirmed in their faith in violence as the only solution. This ultimately ends in war and revolution.

But we have now discovered a way which is both peaceful and revolutionary and un-

failingly potent, to secure the change of society without any of the evils associated with the other two ways. We want to overhaul the entire social structure without recourse to violence, that is, we want both peace and revolution. Revolution is indispensable. Now if we want peace also, then we have to prove that peace too has the power to revolutionize the society—not gradually but with the speed of a revolution. If this is proved, the violence will cease to be the indispensable adjunct of revolution and society will be saved. This is what we call a peaceful revolution or Satyagraha:

We who believe in Sarvodaya, i.e. the well-being of the entire society without any distinction of class or creed, have taken to Satyagraha as the end that we have set ourselves. We must then have full faith in its efficacy. Secondly, we must be prepared to suffer for it, to any extent. Thirdly, we must have the zeal and conviction to convert the heart of the people. It is certainly possible to convert the heart of man, for there is in him a divine flame which, though it may at times get obscured by darkness, is never put out. We must then have faith in this divine consciousness active in every human heart. With faith in the indwelling divine, conviction of the truth of the thought which we have accepted and readiness to suffer for it, we can surely accomplish a peaceful revolution in the society.

With this end in view, we should take up pressing social problems and work for their solution in a social way, while, at the same time, concentrating on our own inner purification individually.

Through Bhoodan we are helping the people to acquire the power of Satyagraha and develop faith in humanity. We also desire to manifest the power of peace for solving all our problems. Viewed in this perspective, Bhoodan work will reveal its distinctive glory.

People often argue that the work of land distribution can be accomplished by legislation. Our reply to them is: Brothers,

do it. We have no objection to it. But we take delight in building up *jana-shakti*. We earnestly desire to finish this work as early as we can. And we firmly believe that this will be achieved in a very short time. This work will regenerate such numerous virtues and provide such a key that it will be easy for us to solve so many problems. We keep a record of the quality and the quantity of land collected. At the same time, we also measure our work from the number of workers we receive and from their quality, i.e., how far they have faith in humanity and in our ideals.

To these *sevaks* we advise that they should develop motherly devotion for their co-workers. Whatever wrongs a child may commit, the mother goes on believing that the child, after all, is good at heart. We should cultivate like devotion for our colleagues and also for our opponents. In case we hear ill of our friend we should disbelieve it. On the contrary if we hear of some good act of our friend we should at once

believe it. God dwells in every heart and He inspires him to do good.

Lawyers know that the law may acquit even ten accused persons but it seems that not a single innocent person is punished. If there is some ground for doubt, we have to allow its benefit to the person concerned. The benefit of doubt should be so construed that it should lead us to find out goodness. This is indeed a fine characteristic of love based as it is on faith in humanity. The goodness of a man needs no testimony. It is misdeeds that need to be examined. In case evidence is forthcoming, one should believe it; in its absence, one should dismiss the doubt from his mind.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns. Apply:

9 Adams Arcade,
40 Market Street,

Johannesburg

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

For The Moral, political and
Social Advancement Of Indians
In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

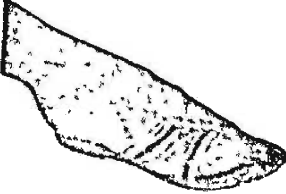
Within the Union	30s.	Annually
" " "	15s. 6d.	Half-yearly
Outside the Union	30s.	Annually
" " "	15s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise.

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
P. Bag, Phoenix, Natal.

LATEST MATERIALS!	SAREES!	BABY WEAR!
DOUBLE BORDER PAISLEY CREPE-DE-CHINE 45" 5, 6 yd.	EMBROIDERED GEORGETTE SAREES. all shades £3/15/0 each.	INFANTS KNITTED WOOL SHAWLS 17/6 to 30/- each.
EMBOSS GEORGETTES all shades 45" 10 6 yd.	WHITE COTTON SAREES 22/6 each.	INFANTS COT BLANKETS Pink & Blue 6/3 & 12/6 each.
OPAL GEORGETTES 45" all shades 12, 6 yd.	GEORGETTE JARI WORK SAREES £5-10-0.	INFANTS GEORGETTE DRESSES SMOCKED 18/11 each.
VELVET CHENILE GEORGETTES 45" 15 6 yd.	EMBROIDERED SUEDE SILK SAREES with borders 63/- each.	INFANTS BOOTIES, BONNETS, BIBS, PILCHERS, all one price 2/11 each.
44" PRINTED GEORGETTE Spot & Floral Designs 45" 4 11 yd.	LADIES UNDIES Huge range of SLIPS, NIGHTIES, PANTIES, BLOOMERS etc. Now unpacked.	HOUSE - HOLD Bedsheets 15/6 to 25/- each. Pillow Cases plain 3/6 each. Pillow Cases Embroidered 4/11 each. Towels from 2/11 to 15/6 each. Table cloths & Satin Bedspreads at Reduced Prices.
44" COLOURED GEORGETTES 4/11 yd.	Saree Borders, Jari Trimmings Always In Stock.	MENS & BOYS SHIRTS, PYJAMAS, SOCKS, TIES, HANDKERCHIEFS Etc. Specially reduced.
CHAMPALS! Ladies Latest Plastic Champals all shades sizes 3 to 7 16/6 pair. Colours: Green, White, Red, Brown, Blue and Wine.	CHAMPALS Ladies Leather Champals Size 3 to 7 11/9 pair.	

JAYBEE SILK HOUSE

39a MARKET STREET, JOHANNESBURG.

P. O. Box 5169.

Phone 33-6229.

FOR...
RUBBER STAMPS
AND
PRINTING
CONTACT...
**STANDARD
PRINTING PRESS**

**GENERAL PRINTERS
AND
RUBBER STAMP MAKERS**

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006. TELEGRAPHIC ADDRESS
P.O. BOX 2782. "QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

*News the other papers
don't print
is to be found each week
in*

PEACE NEWS

World news—events in Africa, Asia, America, Europe—news of constructive peacemaking; race relations; progress towards a non-violent society.

Obtainable by air-mail each week from Britain at 50s. 6d. per year; sea-mail 21s.; 4 weeks trial subscription (sea-mail) 2s. 6d.

South African representative:

ELLA B. ELDER

Brownlee Street, Stutterheim, Cape.

London office:

3 BLACKSTOCK ROAD, N. 4

A.N.C. AND S.A.I.C. MEMORANDUM TO UNITED NATIONS

(Continued from last issue)

REPRESSION CALLS FORTH OPPOSITION

INEVITABLY the discriminatory and repressive policy of the Nationalist Government has been met by steadily mounting opposition and resistance from the non-white peoples of South Africa. The African, Indian and Coloured people are proud people, and will never willingly submit to slavery and degradation.

All attempts by the non-whites to place their grievances before the Government have been rejected. Expressions of their views by their leaders have been branded "agitation." Denied a say in their future and a voice in their Government and yet subjected to ever-increasing oppression, the non-whites had no alternative but to launch a campaign in defence of their rights. On June 26, 1951, the African National Congress and the South African Indian Congress launched their campaign in defiance of unjust laws.

They stated clearly the principles which were the kernel of their political demands and their struggle for freedom:

"All people, irrespective of the national groups to which they belong, and irrespective of the colour of their skin, are entitled to live a full and free life on the basis of the fullest equality. Full democratic rights with a direct say in the affairs of the Government are the inalienable right of every South African, a right which must be realised now if the country is to be saved from social chaos and tyranny and from the evils arising out of the existing denial of the franchise for the vast masses of the population on the grounds of race and colour.

"The struggle which the national organisations of the non-European people are conducting is not directed against any race or national group, but against the unjust laws which keep in perpetual subjection and misery vast sections of the population; It is for the creation of conditions which will restore human dignity, equality and freedom to every South African."

The first phase of the campaign consisted in bands of selected volunteers deliberately and publicly flouting various apartheid measures and regulations.

In the six months of this phase, which ended in December 1952, 8965 persons had served imprisonment for defying unjust laws. Volunteers went into action in Johannesburg, Port Elizabeth, East London, Queenstown, Grahamstown, Capetown, Kingwilliamstown, Mafeking and Kimberley, Reef towns, Vereeniging, Durban, Bloemfontein and Pretoria.

The campaign spread from these bigger towns into the country, in such places as Peddie, Uitenhage, Jansenville, Fort Beaufort, Port Alfred, Alice, Paarl, Worcester, Ceres, Stellenbosch, Witbank and Bethal.

The Mailed Fist

The reaction of the Nationalist Government to this, as to all other manifestations of criticism and opposition and resistance to its wicked policy, has been one measure after another of Fascist suppression of the freedoms of speech and the press, of organisation and assembly.

The Suppression of Communism Act is one of the principal weapons used by the Malan Government in this drive to silence its opponents. The immediate effect of the Act was to render unlawful the Communist Party of South Africa, which had existed since 1927. There can be no doubt that this suppression was motivated not only by the hostility of the Government to the philosophical and economic theories of this Party, but even more to the multi-racial character of its membership and its avowed aim of equality of rights for all.

In practice, the Act has been used against all manner of opponents and critics of the Government, irrespective of their ideology. A new crime has been created in South Africa—"statutory communism." Numerous leaders of the African and Indian Congresses have been subjected to bans under this notorious law, prohibiting them from participating in Congress or from attending gatherings of any description. Elected African representatives have been expelled under this Act, from Parliament and the Cape Provincial Council; trade union officials ordered to relinquish their positions and lose their livelihood; a weekly newspaper

('The Guardian') has been banned.

Twenty foremost leaders of our Congresses, of the most varying political and philosophical outlooks, were convicted of "Communism" in December, 1952, and sentenced to nine months' imprisonment. The Judge stated that the accused were charged with "statutory communism" which, he pointed out, "has nothing to do with communism as it is commonly known."

In sentencing African and Indian Congress leaders under an earlier case, the Magistrate said: "It is common knowledge that one of the aims of Communism is to break race barriers and strive for equal rights for all sections of the people, and to do so without discrimination of race, colour or creed.....The Union of South Africa, with its peculiar problems created by a population overwhelmingly non-European, is fertile ground for the dissemination of Communist propaganda. This would endanger the survival of the Europeans and therefore legislation must be pursued with the object of suppressing Communism."

Thus, by this ruling of the Magistrate, anyone who advocates the ending of race discrimination is a Communist and liable to prosecution and a period of up to ten years' imprisonment.

The African National Congress and the South African Indian Congress have maintained from the inception of the Suppression of Communism Act that it was promulgated to suppress all who oppose the rabid and fascist policies of the Government, and that under cover of fighting "communism" all democratic movements are to be destroyed.

Over a hundred political books and magazines from overseas have been banned under the Customs Act. The publications come from many countries in Europe, Asia and America, including Britain and the U.S.A., China and the Soviet Union. Many of these relate to sport, culture, etc., and are deemed "objectionable" because they contain news and pictures of white and non-white persons fraternising.

The Nationalist Government prevents progressive South Africans visiting foreign countries by denying them passports. It refuses entry visas to foreign journalists and publicists who are unfavourably disposed towards apartheid. It has now refused, we understand, the right of entry to your Commission. It conducts incessant

raids by the special (political) branch of the police on the offices of such organisations as the African National Congress, the South African Indian Congress, the Springbok Legion of Ex Servicemen, the Congress of Democrats (an organisation of progressive whites), the South African Peace Council and various youth organisations. The homes of the members of these organisations are also raided in search of evidence of a number of political crimes.

In February 1953, the Malan Government, using the defiance campaign, although it had not been attended by a single act of violence on the part of the volunteers, secured the speedy enactment of two laws giving it sweeping dictatorial powers.

The Public Safety Law enables the Government, without recourse to either Parliament or the Courts, to declare "a state of emergency" and to suspend all existing laws and regulations, abrogate all civil rights, censor and muzzle the press, bar public assembly, search and confiscate property, establish concentration camps, and impose the death penalty.

The Criminal Law Amendment Act provides maximum penalties of five years' imprisonment, a £500 fine, and fifteen strokes of the lash for any form of support of an action of protest against any law or of a campaign of resistance against the laws of the Union. The offer, solicitation or acceptance of financial or other aid, either within or outside the country, for a resistance campaign, is also made punishable by the same penalties.

The President-General of the African National Congress, Mr. A. J. Lutuli, warned the Minister of Justice on February 27 that he "must expect to witness continued opposition in action to these Bills."

No Surrender

The African National Congress and the South African Indian Congress are profoundly confident in the justice of their cause and the certainty that the noble principles of democracy and human justice must ultimately triumph. We shall not be deterred by the threats of the Malan Government—the jailers of the South African people—nor shall we be provoked into indiscipline and anarchy by the terrorism and lawlessness of the police, the Native Affairs Department and other agencies of the white-dominated State.

The campaign of Defiance of Unjust Laws has gripped the imagination of the

ordinary people of our country and fired them with inspiration and unconquerable determination. The campaign will not end with individual acts of sacrifice by our devoted and heroic volunteers. It will broaden its scope and extent to include ever-widening masses. Whatever the lunatic theories of the race-obsessed rulers of South Africa, the truth is that society is an integrated economic unity. Without the co-operation of the non-white majority the administration and ordinary functioning of South Africa is impossible.

In this factor, increasingly in the consciousness of our people,

lies the great weakness of the upholders of white supremacy and the great strength of our movement for national emancipation.

With clear conscience and the knowledge that we are armed with lofty humanitarian principles common to all the great philosophies and religions of the world, we appeal to the men and women of our country and indeed of all others, for that moral and practical support which will enable us to enter into the liberty and dignity which is the birthright of all men everywhere.

(To be Continued)

MEETING OF S.A. FELLOWSHIP OF RECONCILIATION

DURING the week ending November 14 a small group of Christians met in the home of a friend in Natal for prayer and discussion so as to gain more insight into the implications of Christian living in a multi-racial community. The group was convened by the Chairman of the S.A. Fellowship of Reconciliation (Rev. A. W. Blaxall) and among the guests were Paul Sykes, Alan Paton and Albert Luthuli, formerly chief of the Amakolwa tribe in the Umvoti Mission Reserve. At the end of the deliberations it was resolved to release the following conclusions reached:—

1. An essential part of the vocation of the Church is to witness that in Christ Jesus all men are one, for which reason it is essential that in a multi-racial community there should be at least some churches which are completely inter-racial.

2. Racial discrimination is an evil capable of destroying the spiritual life of individuals. It must be resisted and ultimately eradicated from human society, as has happened with the practice of slavery.

3. Separation arrangements for various groups of people are only permissible if based on consent.

4. There are occasions when an individual must disobey a law in obedience to a higher law of conscience provided always that the penalties are accepted even unto death.

5. While the primary responsibility for resolving racial conflicts and tensions rests with South Africans themselves the concern of persons in other countries is welcomed inasmuch as we are all part of a world situation. The expression of this concern should be governed by love and supported by knowledge.

6. We urge the formation of small groups to study the implications of these conclusions. In the first place the groups should consist of like-minded persons so that fellowship in the struggle against discrimination may be strengthened and those who share the same faith may be brought to know one another. Subsequently the groups will be widened as a means of awakening public conscience and awareness.

Interested persons may obtain more information from the Rev. A. W. Blaxall, P.O. Box 81 Roodepoort; letters without a stamped and addressed envelope enclosed will be ignored. At this stage it will be assumed that those who write accept in broad terms the principles in these conclusions.

Distin's 1953 Seed Catalogue Price List—listing not only Seeds but all Garden Requisites. Write for a free copy: Distin's Seeds (Pty.) Ltd., Box 2060, Johannesburg.

NEW BOOKS

Just Arrived From India

A Gandhi Anthology

—By V. G. Desai 6d.

Which Way Lies Hope

—By R. D. Gregg 2/-

A Nation Builder At Work

—By Fyarelal 1/6

Why Prohibition

—By Kumarappa 1/-

Gandhi And Marx

—By K. G. Maahruwala 2/3

Obtainable from:

'INDIAN OPINION'

P/Bag, Phoenix, Natal.

LUXURY
and TOURIST
SERVICES
EVERY
MONTH
from

NAIROBI

TO INDIA & PAKISTAN

AIR-INDIA
International

33 Salisbury House
Smith Street, Durban
P.O. Box 1835.

Details from I.A.T.A. Airlines and Agents.

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE
BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA, NATAL.

BOOKS FOR SALE

UPANISHADS FOR THE LAY READER

—C. Rajagopalachari 6 0

VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA

—C. Rajagopalachari 5 6

BHAGAVAD GITA—Abridged and explained

by C. Rajagopalachari 4 0

INTERNATIONAL SHORT STORIES

—The best from 23 countries 17 6

Obtainable from:

INDIAN OPINION,

P. Bag, Phoenix, Natal.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
GANDHIAN ETHICS—Benoy Gopal Ray	2	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI—Krisnadas	12	6
STORY OF THE BIBLE—S. K. George	6	0
A RIGHTEOUS STRUGGLE—Mahadev Desai	2	3
THE POLITICAL PHILOSOPHY OF MAHATMA GANDHI—Gopinath Dhewan	17	9
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
THE STORY OF BARDOLI—Mahadev Desai	6	0
FROM YERAVDA MANDIR—M. K. Gandhi	1	0
MAHADEV DESAI'S EARLY LIFE —By Narahari D. Parikh	2	6
DEHUMANIZATION IN MODERN SOCIETY —Rene Fulop-Miller	1	0

Obtainable from :

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Phoenix, Natal.

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

Souvenir

Of The

Passive Resistance

Movement

1906—1914

Price: Four Shillings.

Obtainable From:

"Indian Opinion"

Phoenix, Natal.

BOOKS FOR SALE

INDIAN JUDGES (Biographical and critical sketches with portraits)	7	6	SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
EMNIENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—Jabez T. Sunderland	7	6	AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
THE BHAGAVAD GITA—The Lord's Song— (An English Translation)—Annie Besant	1	0	TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr. V. K. R. V. Rao	3	0	WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	6
OUR INDIA (Children's stories by various writers, illustrated) —Minoo Masani	2	6	GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6	THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	15	0
GOLDEN NUMBER OF "INDIAN OPINION", 1914 (Souvenir of the Passive Resistance Movement in S.A., 1906-1914)	4	0	CHRISTIAN MISSIONS-IN INDIA (Their place in India)—M. K. Gandhi	5	0
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6	RAMANAMA—M. K. Gandhi	2	0
GANDHIAN TECHNIQUES IN THE MODERN WORLD—Pyarelal.	2	0	TOWARDS NON-VIOLENT SOCIALISM —M. K. Gandhi	5	0
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	REBUILDING OUR VILLAGES—M. K. Gandhi	3	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	15	0	AN ATHEIST WITH GANDHI—Gora G. R. Rao	2	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	15	0			

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P. Bag, Phoenix, Natal.

Phones: 29121/3 (Switchboard)
24179 (Manager)

P.O. Box 2197

Cables & Tel. Add:
"PROSPERITY" (All Branches)

(Established 1927)

Premier Produce Co. (Pty) Ltd.

General Wholesale Merchants
EXPORTERS AND IMPORTERS

Buyers and large Stockists of all kinds of Indian and European Groceries, Provisions, Soaps, Oils, Grains, Beans, Peas, Kaffircorn, Malt, Maize, Maize Products, Wheat, Wheaten Products, Crockery, Hardware and also Coal of all types.

All enquiries for Export and Import
to the Head-Office.

Head-Office: "PREMIER HOUSE"
364 Pine Street, Durban.

also at

JOHANNESBURG	•	BENONI
Phones: 34-3554/5	•	Benoni Coal Site
P.O. Box 200, Fordsburg,	•	Phone 54-1813,
82, Crown Road,	•	Rangeview Coal Sites—54-2205
Fordsburg, Johannesburg.	•	P.O. Box 392, Benoni.

Full range of men's and
boys' khaki shirts and
clothing.

In khaki
guba,
tropicals.

DENTONA
SHORTS AND SLACKS
IN MOCASHIEL Read.
TRADE ENQUIRIES

UNION OF S. AFRICA, SWAZILAND, BASUTOLAND,
SOUTH WEST AFRICA, SOUTHERN BECHUANALAND.

DENTON TRADING CO.
JOHANNESBURG P.O. Box 3561

N. RHODESIA
FEIGENBAUM BROS.
BULAWAYO P.O. Box 354

SOUTHERN RHODESIA
MASHONALAND, P.E.A. & N. BECHUANALAND
W. F. NEUMAN
SALISBURY P.O. Box 1492

BRITISH EAST AFRICA
VAN BRUSSEL & CO. (E.A.) LTD.
Phone 4010 Trust Mansions NAIROBI

BULAWAYO CLOTHING FACTORY LTD.
Phone 2410, Bulawayo, P.O. Box 427, Southern Rhodesia.

Proprietors:

C. L. Patel, D. K. Patel
V. D. Patel, H. J. Patel
K. C. Patel.

The Star Clothing Factory

Wholesale Merchants

CLOTHING MANUFACTURERS

P.O. Box 237. Phone 514.

Jameson Road, Livingstone,
NORTHERN RHODESIA.

Our S.A. Representative:

H. L. Hompes & Co.,
(Pty.) Ltd.

Durban, P.O. Box 1301.
Johannesburg, P.O. Box 3480.
Capetown, P.O. Box 824.

NEW TYPEWRITERS

POPULAR MAKES

Remington, Smith-Corona, Olivetti,
Hermes, R. C. Allen.

PORTABLE & STANDARD MODELS
AVAILABLE AT:

NATIONAL OFFICE SUPPLIES
(PTY. LTD.)

(Directors: N. V. MEHTA, J. P. GOKOOL; K. V. MEHTA)

LEGAL & COMMERCIAL STATIONERS
OFFICE EQUIPMENT SPECIALISTS

76 Victoria Street, Durban.

PHONES 22622
" 63535

P. O. BOX 1327
Tel. Add. NOSLIMITED.

For Quality Printing Consult:—

UNIVERSAL PRINTING WORKS

Commercial Printers & Calendar Specialists

9 Bond Street, Durban, Phone 25295.

ઇન્ડિઅન

ઓપિનિઅન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક પાંચુ—અંક ૪૭
તા. ૨૭ નવેમ્બર, ૧૯૫૩.
છુટક નકલ પેની ૬.
દર ચુકવારે બહાર પડે છે.

દાર્શનિવેધ

૨જ કણુ

આજે દુનિયામાં લોભનું, પરિગ્રહનું રાજ છે. પરિગ્રહની આસ પાસ એવા કાનુન ઉભા કરવામાં આવે છે કે પરિગ્રહ ખોટો છે એમ માનવામાં આવતું નથી. ચોરીને આપણે ગુનો માનીએ છીએ, પણ જે સંગ્રહ કરીને ચોરને પ્રેરણા આપે છે, તેની કૃતિને ચોરી માનતા નથી. ઉપનિષદોની કથામાં રાજા કહે છે કે, “મારા રાજ્યમાં નથી કોઈ ચોર કે નથી કોઈ કંબુસ.” કારણ કે કંબુસ સરવાળે ચોરને પેદા કરે છે. ચોરોને આપણે જેલમાં મોકલી એ છીએ અને તેમના આપને છુટા રાખીએ છીએ. તેઓ શિષ્ટ, પ્રતિષ્ઠિત બની ગાદીપર બેસે છે. આ કેવો ન્યાય છે?

—○—

સાચી ધર્મ ભાવના વાળા માણસો સમાજમાં જેમ વધુ તેમ સમાજ વધુ ઉન્નત ગણાય. ધનના દંગલાવાળા કેટલા તે ઉપરથી સમાજની કીર્તિ આંકવી નહીં જોઈએ, પણ ઉન્નત ચારિત્ર્ય વાળા કેટલા તે ઉપરથી આંકવી જોઈએ.

વિનોબાજી.

મ દ્રાસના વડા પ્રધાન શ્રી. ચક્રવર્તી રાજગોપાલાચારીએ થોડા વખત ઉપર શાંતિકાર્ય અંગે પરદેશ જતી એક હીંદી લશ્કરી ટુકડીને જે સંદેશો આપ્યો હતો તે આ ટુકડીના એક સૈનિકની પત્નીએ રેડિયો ઉપર સાંભળ્યો તે પરથી તેણે શ્રી રાજગોપાલાચારીને જે પત્ર લખ્યો છે તે શ્રી રાજગોપાલાચારીને બહાર પાડ્યો છે. સૈનિકની પત્નીએ લખેલા પત્રનો તરજુમો નીચે પ્રમાણે છે :

“શાંતિકાર્ય અંગે કોરીયા જતી હીંદી લશ્કરી ટુકડીને આપે જે સંદેશો આપ્યો તે મેં ખાસ રસથી સાંભળ્યો. કારણ કે આ ટુકડીમાં મારા પતિ પણ છે. આપનો સંદેશો ઉત્તમ પ્રકારનો હતો અને તે અંગત જેવો અને લાગણીભર્યો હતો. પણ મારે જણાવવું જોઈએ કે જે આપે તેમાં દારૂનો પ્રશ્ન છેડાયો હોત તો વધારે સાફ થાત. આપે આપના સંદેશમાં ભલે તફાવત દારૂ ન ખીવાની વાત ન કરી પણ તેમાં કાંઈ મર્યાદા રાખવાનું લખ્યું હોત તો ઘણું સાફ થાત. જ્યારે (આ વખતે) તેઓ શાંતિકાર્ય અંગે પરદેશ જાય છે ત્યારે પણ “તાજગી” આણવા તેમને કેટલી પીણાંની જરૂર છે એમ આપ માને છે? કેટલી પીણાં એ સદાકાળને માટે ભારેમાં ભારે અનિષ્ટ છે. ખીજા કોઈ પણ એક કારણ કરતાં આ બંધીએ ઘણાં કુટુંબોમાં ભાગલા પાડ્યા છે. જે સ્ત્રીઓના પતિઓ આ બંધીમાં ફસાયા છે તેમનાં જીવન અને સુખ આ બંધીએ ધુળધાણી કર્યાં છે. આ બંધીને કારણે આ જમાનામાં આપણે માનીએ છીએ તેના કરતાં ઘણા વધારે ગુનાઓ અને અકસ્માતો થાય છે. ખાસ કરીને આ રોગે તો લશ્કરમાં બહુ ઉડાં મુળ ઘાલ્યાં છે. લશ્કરમાં પણ તમે દારૂનિવેધ દાખલ ન કરી શકો? હું માનું છું કે આમ થાય તો સાફ. જ્યારે સૈનિકો પરદેશ જાય છે ત્યારે તેમને દારૂ પીતા અટકાવવામાં તેમની પત્નીઓ સાથે ન હોવાથી, તેઓ જરૂર કરતાં વધારે દારૂ ખીવામાં લલચાય છે. દારૂ તબિયતને માટે નુકસાનકારક છે એટલું જ નહીં, પણ તેમની જીવન જોખમમાં મુકે છે. કારણ કે અતિશય ખીવા પછી માણસ સાફ વિચારશક્તિ ઈત્યાદિ ગુમાવે છે. ખાસ કરીને મોટર ચલાવવામાં આવા બહુ અનુભવ થાય છે. વિશેષ કરીને લશ્કરી અમલદારો દારૂ પીને અધારી રાતે અર્ધજેભાન અવસ્થામાં ગાડી ચલાવે છે તે વખતનાં જોખમનો વિચાર કરશો. નશાની અવસ્થામાં તેઓ પોતાની જાતને ઘણા હોશીયાર માને છે અને વાહનની અડપનો વિચાર કરતા નથી. આ સિવાય એક ખીજું ભારે, કદાચ વધારે ભારે, જોખમ છે. આપે આપની સલાહમાં આપણા સૈનિકોને પરદેશમાં સ્ત્રીઓથી દુર રહેવા સલાહ આપી છે. પણ દારૂની વાત કરી નથી. પણ તેનો શો ઉપયોગ? દારૂને કારણે તેમને સ્ત્રી ચાહ આવે છે. અને દારૂની અસર તળે આવ્યા પછી તેઓ સ્ત્રીઓનો વિચાર કર્યા વિના રહેતા નથી. આ રીતે સ્ત્રીઓમાં ફસાવાનાં જોખમો તો ઘણાં છે તે ઉઘાડી વાત છે. અને આ ટુકડી જ્યાં જાય છે ત્યાં આવી કટલીક સ્ત્રીઓ તો હોવાની જ. આવે વખતે પોતાની પત્ની પ્રત્યે વફાદારી રાખવાનું ચાહ રાખવા જેવું મનોબળ બધા સૈનિકોને હોતું નથી; અને આ બધા સૈનિકો ઈશ્વરનો ડર રાખનારા હોય એવી આશા રાખવી એ તો વધારે પડતું જ ગણાય. આ બધાનું પશ્ચિમ નાણાંનો દુર્વ્યય હોય તે દેખીતું છે. અને આ નાણાંનો ખીજો વધારે સારો ઉપયોગ હોય છે તે તો દેખીતી વાત છે જ. આ બધું તમારી નજી બહાર તો હોય જ નહીં. પણ રેડિયો ઉપર તમારું ભાષણ સાંભળ્યા પછી ઉપરનું લખ્યા વિના હું રહી શકી નથી. આ રીતે સીધો કાગળ લખવાની શૃષ્ટતા કરવા માટે માફ કરશો.”

Phone 22905

Tel. ADD. : "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.
G. C. Kapitan & Son

Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their cheques with their orders.

Write For Price List.

સ્વાદિષ્ટ મીઠાઈનું જાણીતું મથક

જાહેરાતમાત્રા પ્રાદેશી આરકર સાથે ચેક પ્રોવિડવા મહેરબાની કરવી.

પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો

**154 GREY STREET,
DURBAN.**

Phone 339859

Phone 228727

K. J. TAVARIA

Representing Associated Shop Fitters Ltd.
43 Commissioner Street, JOHANNESBURG

ગલાસ કાઉન્ટર

સુન્દર અને ટકાવ ગલાસ કાઉન્ટર, શો કેસીસ, વોલ કેસીસ, સ્વીટ કાઉન્ટર તેમજ ફીજ કાઉન્ટર, ફીચ કાચર, સુન્દર વીન્ડો ફીટિંગ્સ વીગેરે હમારે લ્યાં ખજશે. તમારા જુના કાઉન્ટર-બંદી અથવા વેચી આપીશું. લાંબી સુલતની ઉધારની ગોઠવણ કરી આપીશું.

GLASS COUNTERS

Glass Counters, Show Cases, Wall Cases, Sweet Counters, Fridge Counters, Fish Frier, also up to date Window Fitting-
We sell your old Counteas.

Easy Terms Arranged.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

મુસાફરી. વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હોંદુસ્તાન અમર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ ફરિયાઈ અગર જમીન માગે મુસાફરી કરવા પર યેઠા અમારી મારફતે પુર્ણ કરો.

લંડન, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અસ્સ્માત, પ્લોન્સાસ, વિગેરેના વીગા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ સ્વીચરન્સ સર્ટીફિકેટ કે નેપારના લાયસેન્સ પાસપોર્ટ તેમજ ઉમીએશનને જલવી ખાખતોમાં કઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ ગ્યુરુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ગ્રોસર લીયા, થોઈંગાચર ઈનરગ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 29e Commissioner Street, JOHANNESBURG.

ધી ન્યુ દિલ ખુશ-સ્વીટ માર્ટ

એજન્ટ: મળીભાઈ શુભાભાઈ મરીપોરવાળા.

૧૧૬ જાતની મીઠાઈઓ, ચોખ્ખા ધીની તેમજ ચોખા ચેના, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ.

અમારું 'જખલાએલું' દુરતી ભુલું ચેવ, મમરા, આંડીઆ, સજઆ, પાતરા વિગેરે ફરેશ તાજ બનાવીએ છીએ.

પાર્ટી વીગેરે માટે ચોટા પ્રમાણમાં મીઠાઈ એડર્સ પ્રમાણે ટુંકે જખતમાં બનાવી આપીશું.

PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART,
34 President St., Corner Diagonal Street.
JOHANNESBURG.

નવલ કથાઓ

- માનવી ખંડીયેરો (એક રૂબત પિત્તીની આત્મ કથા) ૧ •
- મજબાન (અંધ યેખીમા હેલન કેલરના પુસ્તકનો અનુવાદ) ૧ •
- આશાવરી (દાસ્ય રસથી ભરપુર નોવેલ) ૭ •
- ખાલ જોમણ (ર. વ. રેશર્ફ દ્વારા) ૧૪ •
- થોક ભાગવત (નાનાભાઈ ભટ્ટ દ્વારા) શ્રીમદ્ભાગવતની કથાઓ ૧૧ •
- કીમીયાગારો (૧૮ મહાન નરનારીઓનો ટુંક પરીચય) ૧ •
- યરોધર મહેતા ૧ •
- સર્જાતા કથયા (નવલભાઈ સાહ) જ્ઞાન સાથે આનંદ આપતી નવલ કથા ૭ ૧
- નંદયાયલા કથયા (પુસ્કર બંદરવાકર) ૭ ૧
- માનવીની ભવાઈ (પન્નાલાલ પટેલ) ૧૪ •
- ખાલ સાહિત્ય
- ગદલ અને ખાલક (રમુજ વાર્તા) ૧ ૧
- કીંગ કેમ એખ સાહસથી ભરપુર ખાલ વાર્તા ૭ •

મળવાનું ઠેકાણું

'INDIAN OPINION'
P. Bag,
Phoenix, Natal.

NATHOO TABHA

TIMBER & HARDWARE MERCHANT & DIRECT IMPORTER

Door, Windows, Corrugated Iron, Cement, Monarch, Iron Duke, Buffalo, and Elephant brands paint or any other building material at reasonable price.

Established 1907, NATHOO TABHA,
107 Queen Street, Phone 24647.
Telegraph "Mani," DURBAN.

“ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન”

શુક્રવાર તા. ૨૭ નવેમ્બર, ૧૯૫૩.

નોંધ અને સમાચાર

અંગત ખોટ

શ્રી. જલભાઈ ઇસ્તમજીના અચાનક મૃત્યુના અવસાનથી અમને ભારે અંગત ખોટ થઇ છે. તેઓ શ્રીનીકસ સેટલમેન્ટના એક ટ્રસ્ટી હતા અને એ રીતે તેમની મદદ અને સલાહ ને અમે હર વખત મેળવી શકતા હતા તેને ધણી કામગીરી ગણી શકાય છે. શ્રીનીકસ સેટલમેન્ટમાં હાલ મહાત્મા ગાંધીજીના ધર્મપતિનું પુત્ર તરુણ ગાંધીજીના સ્મારક તરીકે ને નિશાળ તું મકાન બંધાઈ રહ્યું છે તેના બાંધકામમાં પણ તેઓ ઉડા રસ લઈ રહ્યા હતા અને તેની પ્રમતી બેવાને વખતે વખત પોતાની તખીયતના ભોગે પણ શ્રીનીકસની મુલાકાત લેતા હતા. એ મકાનનું વિધિસર ઉદ્ઘાટન ને નજીકના ભવિષ્યમાં યવાની અમે ઉમેદ સેવીએ છીએ તે અમને તેઓ હાજર હશે એ અમે ઇચ્છતા હતા. પરંતુ ઇશ્વરે જીવન નિર્માણ કયું હતું. તેની અકળ મતીને આપણે સૌએ આધીન થવાનું રહ્યું. મરહુમના ધર્મપતિ શ્રીમતી સરીનખાઈ ને સંબંધ પણ શ્રીનીકસ સાથે અને ગાંધી કુટુંબની સાથે મરહુમ પારસી ઇસ્તમજીના વખતથી રહેલો છે. આથી તેમના તેમજ તેમના સ્વજનોના પ્રત્યે તેમજ મરહુમના નાનાભાઈ શ્રી. સોરાખજી, જેમનું નામ દક્ષિણ આફ્રિકામાં જાણીતું છે, તેમના પ્રત્યે તેઓને યજ્ઞેલી મહાન ખોટમાં જાહેર રીતે ઉડી દિલસોજી દર્શાવવાની અમારી ફરજ સમજાવે છીએ. મરહુમના રહેને ઇશ્વર અચળ શાંતી આપે.

સ્પ્રીંગ્સના જાણીતા કાર્યકર્તાનું અવસાન

અમને નોંધ લેતાં અત્યંત ખેદ થાય છે કે સ્પ્રીંગ્સ (ફાંસવાલ) ના જીવન અને જાણીતા ઉત્સાહી કાર્યકર્તા શ્રી ભગાભાઈ યુજીજી યુરવાર તા. ૧૧મીના મોટા અકસ્માતથી અવસાન થયું છે. સોમવાર તા. ૧૬મીના ડરબનથી જતા હેડલખર્ગ નજીક સવારના ૬ વાગે બનાવ બનેલો. ત્રણ દિવસ સ્પ્રીંગ્સની હોસ્પિટલમાં રહી યુરવારે ૧૦-૩૦ વાગે દેહાંત થયો. સ્વર્ગસ્થની દેહન ક્રીયા જેહાનીસખર્ગ ક્રીમેટોરીયમમાં શુક્રવારની ધણી બાઈઓની હાજરી વચ્ચે થઈ હતી. સ્વર્ગસ્થ ધણી પ્રેમાળ અને મિલનસાર સ્વભાવના હતા. જાહેર કામમાં આમળ પડતાં બામ

ભેતા હતા અને સૌને મદદ કરતા હતા. ગાંધીજી પ્રત્યે પુણ્ય ભાવ ધરાવતા હતા અને શ્રીનીકસ સંસ્થાના અને ‘ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન’ના કાર્ય માં મને તે વખતે મદદ આપવાને હાજર જ હતા. સ્પ્રીંગ્સના બાઈઓ માં તેઓ સાઈ માન ધરાવતા હતા અને તેમનો બોલ સૌ ઉઠાવી લેતા હતા. સ્વર્ગસ્થની ૬૪ વર્ષની વય હતી. પોતાની પાછળ તેઓ વિધવા તથા પુત્ર તથા પૌત્રોને શોક કરતા મુકી ગયા છે. તેઓ સૌ તરફ અમે ઉડી દિલસોજી દર્શાવીએ છીએ. સ્વર્ગસ્થના આત્માને ઇશ્વર ચિરશાંતી આપે.

ને ને બાઈઓએ જાતે હાજર થઈ તેમજ તાર, ટેલીફોન દ્વારા દિલસો આપ્યો હતા તેઓ સર્વનો સ્વર્ગસ્થના પુત્ર શ્રી અંજુભાઈ પોતાની તેમજ પોતાના કુટુંબીઓને વતી હાર્દિક આભાર માને છે.

શ્રી અંદ્રશંકર શુક્લેનું અવસાન અમને નોંધ લેતાં ધણેજ ખેદ થાય છે કે શ્રી. અંદ્રશંકર શુક્લેનું મયા માસમાં સ્વદેશમાં અવસાન થયું છે. શ્રી અંદ્રશંકર શુક્લ મહાત્મા ગાંધીજીના જીવન સાથીઓમાંના એક હતા. ‘નવજીવન’માં તેમણે ધણે વખત સુધી કામ કર્યું હતું અને ત્યાર બાદ ગાંધીજીની પ્રવૃત્તિઓ સાથે એક યા બીજી રીતે જોડાયા હતા. કંઈક સુદત સુધી તેઓ ‘ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન’ના હોદ્દાના ખખરપત્રી હતા અને નીચમીત હોદ્દાના પત્ર લખતા હતા. તેમનું અવસાન થયું તે પહેલાં કંઈક સુદતથી તેઓ ગાંધીજીની સંસ્મરણ ઉતારવા અંગે કાર્ય કરી રહ્યા હતા. તેમને હાંખી સુદતથી દમનું દરદ હતું જેના અંતે તેઓ ભોમ થઈ પડ્યા. સ્વર્ગસ્થ પોતાની પાછળ વિધવા તથા બે પુત્રીઓને અને અન્ય કુટુંબીઓને શોક કરતાં મુકી ગયાં છે, જેઓ પ્રત્યે અમે ઉડી દિલસોજી ધરાવીએ છીએ. સ્વર્ગસ્થના આત્માને ઇશ્વર ચિરશાંતી આપે.

વર્ણવેદના સવાલોના ઉકેલ આર્થિક બંધિતકારથી લાવવાની યોજના

ચાલુ માસની શરૂઆતમાં આફ્રીકન નેશનલ ડેવેલપમેન્ટ અને ટ્રેપ ઇન્ડિઅન ડેવેલપમેન્ટ પોર્ટ એલીઝાબેથની શાખા ઓની ખાસ પરિષદ પોર્ટ એલીઝાબેથ

માં મળી હતી જેમાં ત્રણસો જેટલા બીન-ગોરા હાજર થયા હતા જેઓ મોટેભાગે આફ્રીકનો હતા. પરિષદમાં એવો ઠરાવ થયો હતો કે જે જે પહેડીઓ અને જે જે કારખાનાઓ આફ્રીકનોને કેળવાયેલા કામોમાં નોકરી નહિ આપે અને આફ્રીકન ગ્રાહકો તરફ સભ્ય વર્તન નહિ બતાવે તેવી પહેડીઓનો વ્યક્તિગત આર્થિક બંધિતકાર કરવો અને તેવાં કારખાના ઓનો વ્યક્તિગત માલ નહિ ખરીદવો ઠરાવમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે બીન-ગોરાઓને જ્યાં સુધી ગોરાઓની સમાન પમારો અને સમવડો નહિ આપવામાં આવે ત્યાં સુધી બંધિતકાર

ચાલુ રહેશે. ટ્રેપ પ્રાંતની આફ્રીકન નેશનલ ડેવેલપમેન્ટ પ્રમુખ ડો. જે. એલ. એડ. ને એવેએ પરિષદને જણાવ્યું હતું કે આવાજ ઠરાવો બીજાં પ્રાંતોમાં પણ કરવામાં આવશે. તેમણે કહ્યું કે એક એક પહેડીને વ્યક્તિ ગત લેવામાં આવશે. અને જે પહેડી કેળવાયેલાં કામોમાં આફ્રીકનોને નોકરી ઓ નહિ આપે અને વધારે ઉંચા પમારો નહિ આપે અને આફ્રીકન ગ્રાહકોને વધારે સંતોષકારક સમવડો નહિ આવે તેને ટેકા આપવામાં નહિ આવે અને તેવાં કારખાનાનો માલ ખરીદવામાં નહિ આવે.

શ્રી. જલભાઈ ઇસ્તમજીનું અવસાન

શ્રી. જલભાઈ ઇસ્તમજીનું ગયા સોમવારની રાતના આઠ વાગે ૧૧૧ ટવેલ્થ જેવન્યુમાં આવેલાં પોતાના મુકામે હૃદય અંધ પડી જવા થી અચાનક અવસાન થયું છે. શ્રી. જલભાઈ, જેઓ ૬૪ વર્ષની વયના હતા, તેઓ કેટલોક વખત યર્ષા ડરબનની કવીન સ્ટ્રીટપર આવેલાં એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરી અને પારસી ઇસ્તમજી હોલની બાજુના મરહુમ પારસી ઇસ્તમજી બંધાવેલ બાઈ જરખાઈ ઇસ્તમજી ટ્રસ્ટના મકાનમાં નવું બાંધકામ અને સમારકામ કરાવવા માં શોકાયો હતા. આખા દિવસની પ્રવૃત્તિથી પરવારી એકાદ-કલાક યર્ષા તેઓ ઘેર આવ્યા હતા અને રાતનું ખાવાનું પુરું કરી પોતાનાં ધર્મપતિ અને પુત્રની સાથે ખેસી વાતો કરતા હતા. તેવામાં અચાનક હૃદયમાં કંઈક મુંઝારો યવાની તેમણે ફરિયાદ કરી અને ડો. સીદાત, જેઓ તેમની પડોશમાંજ રહે છે, તેઓ જોવા આવે તે પહેલાં તો એક કે બે મીનીટમાં જીવ ઉડી ગયો. મરહુમને અગાઉ બે ત્રણ વખત હૃદયના હુમલા થયા હતા અને કંઈ પણ મહેનતનું કામ કરવાને તેઓ અશક્ત બની ગયા હતા. આથી ન્યુ ઇન્ડિઆ એસ્થોરન્સ કંપનીના એન્ટ તરીકેની તેમજ બીજી જવાબદારીઓ તેમણે પોતાના પુત્રને અને પોતાના બાઈ શ્રી સોરાખજી ઇસ્તમજીને સોંપી દીધી હતી અને પોતે જાતે પોતાનો મરહુમ પિતાશ્રીએ બંધાવેલાં ટ્રસ્ટના મકાનોનું સમારકામ કરાવવાનું અને ટ્રેપરખ રાખવાનું હજી કામ કરતા હતા. મરહુમ પારસી ઇસ્તમજી સ્વેલી પરાપકારી સંસ્થાઓમાંની સૌથી જાણીતા સંસ્થા, એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરીના મકાનનું સમારકામ કરાવવામાં મરહુમ જલભાઈએ પોતાનો આત્મા રેડી દીધો હતો અને હાલ તેઓ તેની બાજુના મકાનમાં નવું

બાંધકામ અને સમારકામ કરાવવામાં શોકાયો હતા. એ ઉપરાંત મરહુમ પારસી ઇસ્તમજી સ્થાપેલ બાઈ જરખાઈ અને પારસી ઇસ્તમજી ટ્રસ્ટોનો વહીવટ ચલાવવામાં પણ તેઓ આગળ પડતા ભાગ લઈ રહ્યા હતા. હોદ્દો ઓની ધણી નિશાળોના મકાનો એ ટ્રસ્ટોને આભારી છે. એ સિવાય મરહુમ જલભાઈ આર. કે. ખાન ટ્રસ્ટના પણ એક ટ્રસ્ટી હતા અને શ્રીનીકસ સેટલમેન્ટના પણ એક ટ્રસ્ટી હતા. પરાપકારવૃત્તિ અને મળતાવડાપણાનો વારસો તેમણે પોતાના મરહુમ પિતાશ્રી ની પાસેથી મેળવેલો હતો અને એથી તજગર તેમજ ગરીબોની મૈત્રી અને શુભેચ્છા સંપાદન કરી હતી. કેમની રાજકીય, સામાજિક, ધાર્મિક અને કેળવણી વિષયક પ્રવૃત્તિઓમાં તેઓ ઉડા રસ લઈ રહ્યા હતા અને કુનીયાના બનાવોના ઉડા અભ્યાસી હતા. થોડાજ સમયપર તેમણે પોતા ના ધર્મપતિ સાથે ઈંગ્લાંડ અને યુરોપ ખંડની અને હોદ્દોની વિમાની સફર કરી હતી. મરહુમની દેહનક્રીયા, જે મંજળવારે સાંજે પાંચ વાગે શુક્ર સ્ટ્રીટપર આવેલ પારસી કબરસ્તાનમાં થઈ હતી, તે ડરબન માં આવે સુધીમાં યજ્ઞેલી મોટામાં મોટીમાંની એક હતી અને મરહુમની લોકપ્રિયતાની સાક્ષી પુરતી હતી. સધળા વર્ગના અને સધળા મતના લોકોની મોટી માનવમેદની થઈ હતી. થોડા અંગેએ પણ હાજરી આપી હતી. પારસી બાઈઓ તથા બેનો લમબમ આખાં યુનીયનમાંથી આવ્યાં હતાં છેક જેહાનીસખર્ગ અને ટ્રેપ-ટાઉનથી લોકો દેહનક્રીયામાં ભાગ લેવા હાજર થયા હતા. મરહુમ પોતાની પાછળ પોતાના વિધવા શ્રીમતી સીરીનખાઈ ઇસ્તમજી, જેઓ પોતાના ધણી પ્રેમાળ સ્વભાવ થી ડરબનની બેનોમાં ઉડાં માનવું (અનુસંધાન પાને પૃષ્ઠ ૩)

મારો જલનો અનુભવ

(લેખક: મણીલાલ ગાંધી)

અનાંકથી આરુ

૧૪ સપ્ટેમ્બર નેહરૂનાં પહેલી રાત તે સુધી કોઈ પસાર થયું. આજ વાગ્યા સુધી હોવા બગનો હોય છે. ત્યાં સુધી ઠોડીઠોડીમાં પુરાયેલા કેદીઓ વાતચીત કરી શકે, ખીનું જે શવે તે કરી શકે. પુરાવા પછી કેદીઓ આજાદ હોય છે. ચોરીથી તમાકુ લાભ્યા હોય તે તમાકુ પીએ, માંજીને સુકાં પીવાતો હોય છે. કંઈક રમતો રમે, વડાઈ મયેલા કેદીઓ તો અમે તે રીને એ દુઃખમાંથી સુખ મેળવે છે. ઇસ્પીતાસની ઠોડી, જેમાં મને પુરનામાં આવ્યો હતો, તેમાં ફક્ત ૭ એક કેદીઓ હતા. તેઓને મેં પરિચય કર્યો. તેઓ મારામાં વધારે રસ લઈ રહ્યા હતા. તેઓએ મારી પાસેથી બજવાનું હતું તે બજવું. મેં તેઓની અપેરા પુછી. શા યુવાને માટે તેઓ સળ પાઠ્યા છે, શું સળ પાઠ્યા છે વિગેરે પુછ્યું. તેઓમાંના મોટા બાગના આરિકનો હતો. માત્ર ઇસ્પીતાસમાં કામ કરનારો કેદી કમડ હતો. એ પજુ સાધારણ રીતે અરધો આરિકન જ ગણાય. તેના વાળ આરિકન જેવા ઠાંકડીવા હોય છે, વાત નીવ અંગ્રેજીમાં કરે પરંતુ આરિકન અથવા આરિકાનસમાં વધારે કરે. આ કેદીઓ બહુ ઠાંકડી યુવનો સળ પાઠ્યા હતા નહોતા. મોઢ દારૂની પાટલીઓ પકડાઈ હતી તેને માટે, કોઈ મારા મારીને માટે, મોઢ ચોરીને માટે ચાર ૭ માસની સળ પાઠ્યા હતા.

આજ વાગ્યા ગાદ અતી કારી નાખ તામાં આવે એ. તે પછી મોઢથી વાતચીત કે પોંચાટ નહિ થઈ શકે. સૌએ સુખ જતાનું હોય. બીજે કિત્તે સારે લમમમ અરથી કમોડને અંતરે પંડ ગાયે. પહેલે પટે સૌએ કહી જતાનું. બીજાના બરોબર સંકેલી ગોઠાની હોવા ના, મોડું મોડું હોય તે ઘોઢ લેવાનું. બીજે પંડ થાય એટલે ચાવીઓ સાથે અવતા કોમના પગમાં સંબળાય. રવાને ખુને અને કેદીઓની સંખ્યા મળી લેવામાં આવે. પછી સૌએ ધુરન બહાર નીકળી બીનીબીસની પોરેજ (મવારનો નામનો) લેવા દારૂમાં ઉભી જતાનું હેલ. એ પજુ કેદીઓ બજર પીલાવની આરાઈ કોઠારી બજરમાં મુજા આવે. જેની ઠોડીઓ ખુને તેવોજ કેમ જાણે જનનવાગેને તમેમા માથી કાઢવામાં નહિ આવતાં હોય, એવ અવાને કોમોઓ તરથી કરી મુજામાં આવે. અને કાકડીઓથી જનનવાગેને કંઠારામાં આવતા હોય તેમ કંઠારામાં આવે.

ઇસ્પીતાસમાં નો બહારના ચોખાલ માજ નગ દતો અને ઘોઢક જ કેદી ઓ હતા એટલે તારાકરની પરંતુ

લખીજ ઝાડપથી સૌ મોઢકું ઘોઢ લે. પોરેજ, અથવા જેને કોરી મળતી હોય, તેના માટે કોરી પજુ ત્યાંજ આવે. મારી પાસે મોડું સાદ કરવાનું કથું સાધન નહોતું તેથી કોમળા કરી જેટલું સાદ કરી શકાય તેટલું કથું. પોરેજ ખાવાનું તો દોઢ નહિ થયું. કોરીને માટે હું અધિકારી નહોતો. બીજા હતા તેઓએ મને ઘોડી આપી. તે કુધ વખર ની કાળા કોરી ખરમ પાણી પેટમાં નાખવા પુરતી મેં પીધી. ૭ વાગ્યા માં તો સધળા બહાર કામ પર જનારા કેદીઓને બહાર લઈ જવામાં આવે અને અંદર રહેનારાઓ અંદર કંઈક કંઈક કામ, જેવું કે, રંગ મારવાનું, શીવવાનું, ઠોડીઓ સાદ કરવાનું વિગેરે કરે. અમારે ઇસ્પીતાસ માં કથું કામ કરવાનું નહોતું. કંડી પજુ કીક કીક હતી અને ઇસ્પીતાસની ઠોડીમાં સુલો સળખાવેલો હતો ત્યાં બેસી વાતચીતો કરતા હતા. બીજા કેદીઓ તરથી મને સમજાવવામાં આવ્યું હતું કે મારા જેવા ઉચ્ચ દરજ્જા ના કેદીઓને બહાર કામપર લઈ જવા માં આવતા નથી. જનતા સુધી ઇસ્પીતાસમાંજ, રાખવામાં આવે છે અને હળવું કામ આપવામાં આવે છે. મારે વિષે પજુ તેવુંજ કરવામાં આવશે. આ સમજી મારા માનવામાં તો નહિ જ આવ્યું અને છેવટે હું જ ખરો પડ્યો. સાડા વત, દસ વાગે ઠાકતરને આવવાનો વખત હતો. ઠાકતર આવ્યો.

ફટકાની સળ
અહિ જીવંતમાં નહિ જેએકું એ દ્રવ્ય જેવું અને માડું હૃદય, જે ખિન નો હતુંજ, તે વધારે ચીરાયું. દરદી કેદીઓને જનનવાગેને કંઠારી કાવવામાં આવતા હોય તેમ કંઠારી કાવવામાં આવ્યા. તે સાથે જેઓને ફટકાની સળ થઈ હતી તે કેદીઓને તે સળને માટે પજુ કાવવામાં આવ્યા. બહાર ચોખાલમાં એક ઘોડી મુજાએલી મેં જોઈ. બીજા બાંબી નેતરની સોડીઓ એ એક બાકડીમાં પડેલી જોઈ. મને કહેવામાં આવ્યું કે એ સોડીઓને માંકાંનાં પાણીમાં ધણીવાર મુઠી પલાળી રાખવામાં આવે છે કે જેથી પાણી તેમાં પડે જઈ તે બારે થઈ જાય. માંકાંના પાણીમાં નાખવાનું કારણ એ કે તે ચમળે. પંદરેક દરદીઓ હતા અને ચારેક ફટકાની સળ વાળાઓ હતા. ઠાકતર આવ્યો તેવાજ સધળા કેદીઓને એકમ કપડાં કાઢી નાખા થઈ જવાનો કુખમ થયો. તેમાં દીસ જરાયે થઈ તો બીજારા આરિકન કેદીઓને તો માન, તમાચા કે કાકડી

પડી જ હોય. પહેલાં ફટકાની સળ વાળાઓને લેવામાં આવ્યા. ઠાકતરે રોડીસોપ છાનીએ લગાડ્યું ન લગાડ્યું કે વારા ફરતી એક એક કેદીને ઘોડી પર ઉઠા સુવાડી તેના એ હાથ અને એ પગ ચામડાનાં પટાથી બાંધવામાં આવ્યા અને ઠાકતર અને વડા દરોગાના દેખતાં એ કામને માટે ખાસ રાખવા માં આવેલા એક મજબુત યુવુ દરોગા એ ફટકા મારવાની કીયા શરૂ કરી. ચારેક ફુટ લાંબી નેતરની સોડી લાકી ફેરવે તે ફેરવી જેટલું જોર કરી શકાય તેટલાં જોરથી કેદીના ઢમરાંપર મારે અને વડા દરોગો ફટકા ગણતો જાય. એ રીતે કોઇને ચાર કોઇને ૭, કોઇને આઠ, એ રીતે ફટકા પડતા મેં નજરે જોયાં. પહેલા ફટકાથી કેદીની ચીસો સાંભળી મારા તો કાન ફાટી જતા હતાં. બીજા કેદીઓ એ દ્રવ્યથી ટેવાઈ ગયા હતા. ધડીબર મારાં ઘરિરે પરસેવો આવી ગયો અને આંખે અંધારાં આવી ગયાં અને જે વધુ એ દ્રવ્ય જોવું પડત તો જરૂર બેમાન થઈ ગયો હોત એમ લાગ્યું. ફટકાથી ઢમરાંપર ઘા પડી જાય છે જેના ડાઘ કાયમ રહે છે. લોહી પજુ નીકળે છે. ફટકા પડી રહ્યા પછી ધુરતજ ઠાજાપર ડામની જેમ આયોડીન ત્યાંને ત્યાંજ લગાડી દેવામાં આવે છે. ત્યાર બાદ કેદીથી ચાર, પાંચ દિવસ ન બેસી શકાય, ન ચતા સુધ શકાય. આંટા માર્યા કરવાના, કે જાણુ પર પડ્યું ફરી અથવા ઉંધા સુવાનું. આ દ્રવ્ય જોઈ મને થયું કે આ અમાનુષી અને દેહાંતની સળઓ ખરેખર આ સુધરેલો કહેવાતો જમાનો જે ખરેખર જ સુધ રેલો હોય તો બંધ થતી જ જોઈએ.

કસાઈના હાથમાં

આ થઈ રહ્યા પછી બીજા દરદી ઓને તપાસવાનો વારો આવ્યો. અમે તેના ખુની કેદીએ અહિ તો બકરીના જેવા શાંત થઈ જ જવું પડે કેમકે તે કમાઈના હાથમાં નાઈલાજ થઈને પડેલો હોય છે. અને આજે તો ગોરા ઓ, ખાઝ કરી અતિચારી અને જેલ માં હોય છે તેવા લામણી લીન, કાળાઓ તરફ એટલાં ઝેરથી બરેલા હોય છે, કે કેમ જાણે તેઓને, સીધા કરવાનો ફરી લાગ આવવાનો જ નથી એમ માની તેઓના પર પુરેપુરું ઝેર વર્ગો છે. સાધારણ નીચમ એવો છે કે કોઈ પજુ દરોગાએ કેદી પર હાથ ચલાવેલો નહિ. જે તેજો યુનો કરેલો હોય તો તેને રીતસર સુમીને-ડાંટ સમક્ષ રજુ કરવો અને તે જે સળ ફરમાવે તે સળ અમલમાં મુકવી. પરંતુ કાળાઓના મંબધમાં તે લમમમ સળળા દરોગા પોતાના પરનો જ કાપડો વાપરતા હોય છે. ઉચ્ચ અધિકારીઓજ કરે પછી તેઓ નું પુછ્યુંજ શું. એક બીજારા આદી

કન કેદીને ઠાકતર બુગળીથી છાતી તપાસનો હતો. એ વખતે દરદીએ પોતાનું મોડું જમણી બાજુ ફેરવવું પડે છે. તેમ કરતાં તે અમળપણે સુક્યો તેવો જ કુડ દર્ષને ઠાકતરે તેના ગાલપર તમાચો ચોડી દીધો.

ઉદ્દેશ મારો વારો આવ્યો. ઠાકતર આરિકાનર હતો. અને મેં તેની પાસેથી વિવેક વર્તનની જરાયે આશા રાખી નહોતી. છતાં મારે કણક કરવું પડશે કે તેજો મારી સાથે જરાયે અવિવેકી વર્તન નહોતું બનાવ્યું. તેજો કહ્યું: "મેં તને બાણી કરીને ઉદ્દેશો રાખ્યો છે. તું મહાત્માનો પુત છે? મહાત્માને માટે મને ધણું માન છે. પજુ તેમના સત્યાગ્રહને માટે માન નથી. પછી તેજો પુછ્યું: "તારે શું ફરિયાદ છે?" મેં કહ્યું એક તો એ કે મારા ચરમા, જે હું દર વર્ષની વખથી પહેરતો આવેલો છું, તે મારી પાસેથી લઈ લેવામાં આવ્યા છે. બીજું એ કે હું ૬૧ વર્ષની વખનો છું અને મીલં રાઈસ અને બીન્સ જેવી વસ્તુ હું બહાર પજુ જનતા સુધી ખાતો નથી કેમકે એ પચાવવાં મુશ્કેલ કેમકે પડે છે. એટલે જે મને તેના બહામાં શાક આપવામાં આવે તો સાડું. વળી મારી જીંદગીમાં મેં કદી માસ ખાણું નથી તેમ ચરખી પજુ ખાતો નથી, ધર્મથી એ ખાતાનો મને બાધ છે તેથી તેના બહામાં નિરામિશા દારીથી ખાઈ શકાય તેવો પદાર્થ મળવો જોઈએ." તેના જવાબમાં ઠાકતરે કહ્યું: "તને લોકો બહાર તો એપાટલેડની વિશ્વ લોકો છે અને અહિ આવીને એપાટલેડ મંગિ છે? કાળા લોકોને માટે લોકો છે તો પછી તેઓ રહે છે તેમ રહો અને જે ખાપ છે તે ખાઓ, અહિ જેલમાં ધાર્મિક લામણીઓને વિચાર કરી શકાય તેમ નથી. જે મળે તે ખાવુંજ પડશે." પછી મેં કહ્યું: "મારી વખને લીધે મારામાં સખત મહેનત વાણું કામ કરવાની શક્તી નથી તેથી મને હળવા કામ પર મુકવામાં આવે તો કીક."

"તને ૬૧ વર્ષ થયાં તેના પુરાવા શું?" તેજો પુછ્યું. મેં કહ્યું: "મારે જુડું બોલવાનું કથું કારણ નથી. મારો જન્મ હોંદમાં તા. ૨૮ અક્ટોબર ૧૮૬૨ માં થયો છે એટલું જ હું કહી શકું છું." એટલું સંભળી ઠાકતર ચાલી ગયો. તેના મમા બાદ ઘોડી વારે ઇસ્પીતાસની દેખરેખ રાખ નારો દરોગો આવ્યો. મારા ચરમા પાછા આપવામાં આવ્યા. મારી નીકીટ (દરેક કેદીને નીકીટ આપવામાં આવે છે જે પર કેદીનું નામ. શા માટે સળ થઈ છે, અને તેને ૧૪૮ વાની તારીખ એટલાની નોંધ હોય છે) માંની, તેનાપર "સાઈલેન્સ" (હળવું કામ) લખી આવ્યું અને કહ્યું: "જે

તને કેાષ બહાર કામ પર લઇ જવા માગે તો આ ટીકાટ ખતાવજો." ત્યાર બાદ માઈ કુચ બ્રથ, કુચ પેસ્ટ, અસ્તરો, શેવીંગ ક્રોમ અને શેવીંગ બ્રથ, અને નહાવાનો આપવામાં આવ્યાં અને એ સધળું અને સાંજે કોટડીમાં પુરાતી વખત ચરમા પર ઇસ્પીતાલમાં રાખવા સુચવ્યું. એકાદ કલાક બાદ વડો દરોગો આવ્યો. મને બ્રેક કહ્યું: "કેમ તારા ચરમા મળી ગયા ને?" કુવાલ સાધારણ રીતે તો સધળા ડેહીએને મળવો બ્રેકએ

પરંતુ ખીન-ગોરા ડેહીએને આપવામાં આવતો નથી. મારે તેની માગણી કરવી પડી. મારા પર મહેરબાની કરતા હોય તેમ મહેરબાની દાખલ આપવા માં આવ્યો. તે કીચન ટાવલ જેવે જ બરોબર હોય છે પછી મને ડેહી એના સામાન્ય વિભાગમાં જવાની સુચના મળી. ત્યાં ઇસ્પીતાલના મારા સાથી ડેહીએનાં આશ્ચર્ય વચ્ચે હું સેંકડો ખીન સામાન્ય યુનેગાર ડેહી એમાંનો એક બન્યો. - અધુરું.

થી સાધારણ કુટુંબને દર મહીને ૮ પાઉન્ડ ટ્રાંસપોર્ટનો ખર્ચો થાય અને તેથી આ રચના મરીખ વર્ગના ધરો મારેના સવાલનો ઉકેલ નથી.

શ્રી. નાના સીતાપર પ્રતીબંધ

ટ્રાંસવાલ હોદી કોંગ્રેસના પ્રેસીડન્ટ અને દક્ષીણ આફ્રીકાની હોદી કોંગ્રેસ ના વાઇસ પ્રેસીડન્ટ, શ્રી. નાના સીતાને, સપ્રેશન એન્ડ કોમ્યુનીકમ ધારા હેઠળ એક નોટીસ મળી છે. આથી તેમના પર, જે વર્ષ માટે યુનીયનમાં કોષ બહેર મેળાવડામાં હાજર થવા સામે પ્રતીબંધ મુકાયો છે. આ ઉપરાંત તેમને કોંગ્રેસમાંની પદવી અને તેના સભ્ય તરીકે રાજીનામું આપવા ફરમાવવામાં આવ્યું છે. તેમજ તેમને એફ્રીકન નેશનલ કોંગ્રેસ, એફ્રીકન નેશનલ કોંગ્રેસ યુથ લીગ, ટ્રાંસવાલ ઇન્ડીયન યુથ કોંગ્રેસ, સાઉથ એફ્રીકન પીસ કોલેન્સીલ અને ટ્રાંસવાલ પીસ કોલેન્સીલમાં ભાગ નહીં લેવા ફરમાવવામાં આવ્યું છે.

શ્રી. નાના સીતાએ એક હેવાલમાં જણાવ્યું કે તેઓ પુ. મહાત્મા ગાંધીજી ના અનુયાયી છે અને તેઓ કદી પણ કોમ્યુનિસ્ટ પક્ષના સપોર્ટર કે સભ્ય નહોતા.

ટ્રાંસવાલ મોઠ યુવક મંડળ

શ્રી. ટ્રાંસવાલ મોઠ યુવક મંડળની વાર્ષિક યુટીલી સભા હુંકે સુદતપર શ્રી નાથુભાઇ હરજીવનદાસ ગાંધીના પ્રમુખપણા હેઠળ બેઠાનીસભ્યમાં શ્રી ગાંધી હોલમાં મળી હતી. સભાને નોઓએ પ્રિટોરીયા, ખીનોતી તેમજ ડીસ્ટ્રીક્ટથી સારી હાજરી આપી હતી. મંત્રીઓ શ્રી હગનલાલ ફુલબદાસ મોદી તથા શ્રી યુનીલાલ બાણુભાઇ મોદીએ વર્ષનો હેવાલ રજુ કર્યો હતો અને ખબરબતીઓ શ્રી મગનભાઇ બાણુભાઇ તથા શ્રી ગાંડાભાઇ મગન ભાઇએ વર્ષ દરમ્યાનનો એડીટ કરેલો હીસાબ રજુ કર્યો હતો જે સર્વાનુમતે પસાર થયા બાદ નીચે મુજબનાં નવા કાર્યવાહકો ૧૯૫૩-૫૪ માટે ચુટાયા હતા.

ચેરન : નાથુભાઇ રામભાઇ; પ્રમુખ: હગનભાઇ રામભાઇ ગાંધી; ઉપ-પ્રમુખો: નાથુભાઇ હરજીવનદાસ ગાંધી અને ગાંડાભાઇ ડાલાભાઇ; સેક્રટરીઓ : હગનલાલ ફુલબદાસ મોદી અને યુનીલાલ મગનભાઇ મોદી; અને હગનભાઇ બીખાભાઇ મોદી અને ગાંડાભાઇ મગનભાઇ; એડીટર : વેણીલાલ મગનભાઇ મોદી.

કાર્યવાહક કમીટી : લલ્લુભાઇ પ્રભુદાસ મોદી, યુનીભાઇ બાણુભાઇ મોદી, પ્રેમચંદભાઇ હરીભાઇ, જમના દાસ વીદ્યદાસ, મગનભાઇ બાણુભાઇ મોદી, યુનીભાઇ હમમભાઇ ગાંધી, રતીલાલ યુનીલાલ અને છોડુભાઇ અંડાભાઇ.

યુટીલીટી કામ પુર્ણ થયા બાદ સામાજિક જવાબદારીઓની ચર્ચા થઇ હતી.

ડરબન, કેપટાઉન વિગેરે ટ્રાંસવાલ ની બહાર વસતા જાતીજનો સાથે પત્રવ્યવહાર નીચેના સરનામે કરવા વિનંતિ છે.

Secretary,
T.V.L. Modh Yuwak
Mandal
30b 17 Street, Vrededorp,
Johannesburg.
Phone 35-4771.

મનુષ્યનું મનુષ્યત્વ

કાશોરલાલ મશરૂવાળા

મનુષ્યત્વ શું છે? શરીર બળ મદતવનું છે! પણ બળ વાન હાથી પણ છે. બુદ્ધીની સુદમતા મહત્વની છે. પણ પુરુષાર્થ વગરની બુદ્ધિ વાંઝણી છે. મનુષ્યત્વ સૌન્દર્યમાં પણ નથી. પક્ષીઓનું કુદરતી સૌન્દર્ય ગમે તેટલો શ્રગાર કરવા છતાં આપણે નથી મેળવી શકવાના.

શરીરની સંભાળ લેવી એ પ્રાણી માત્રનો સ્વભાવ છે. પરંતુ કૃતરા અને ઘોડા જેવા પ્રાણીઓ પોતાના માલીક માટે પોતાનો જીવ આપે છે. ક્યારેક પક્ષીઓ પોતાના સાથીના વિયોગમાં પોતાનો દેહ ત્યજે છે. યુદ્ધમાં હારવા કરતાં દેહ પાડવો રજ પુતોને વધારે પ્રિય લાગતું હતું. દિવાળી કાઢવા કરતાં મરણ વૈશ્યોને વધારે પ્રિય હતું.

માણસનું મનુષ્યત્વ ઉચ્ચ ભાવનાઓ સાથે એક રૂપ થવામાં છે. જેઓના માં શૌર્ય, ક્ષમા, દયા, અહિંસા, સત્ય, પ્રેમ, કષ્ટો આદિ ભાવનાઓ નો પુખ્ત વિકાસ થયો હોય તેઓને આપણે મહાત્મા, પુણ્ય, સંત, અનતારી પુરૂષ માનીએ છીએ. તેઓએ જ ઉત્તમ સાધી હોય છે. તેઓએ ભાવનાઓની સાથે અત્યંત પુરુષાર્થ કર્તવ્ય બતાવ્યું હોય છે. અને સંસાર ને ઉત્તમ કર્યો હોય છે.

ઉચ્ચ આદર્શ તો કેાષ કેાષ રાખે છે. પરંતુ તેને ઘણા ઘોડા પુરોગી શકે છે. બુદ્ધિ અને મન વચ્ચે વાર-વાર યુદ્ધ એ સદંજ સ્થીતી છે.

આ યુદ્ધનું કારણ ભાવનાઓના વિકાસની ખામી છે. જે કોષ એક ભાવનાથી તરબોળ બને છે તેને માટે કોષ પણ ત્યાગ કહીન નથી હોતો. જેને ઇન્દ્રીઓનો સંયમ શિખવો મથી પડતો. અને નથી એને પ્રપ્ત સાધ્યે તપ કરવું પડતું.

જે કોષ પણ એક ભાવનામાં તદ્દરૂપ બને છે તેને પછી ઉચ્ચ ભાવનામાં તદ્દરૂપ બનતાં વાર નથી લાગતી.

વિવિધ ખબરો

યુનીયનની એપાર્ટહેડ નીતી પર યુનાઇટેડ નેશન્સ કમીટી

દક્ષીણ આફ્રીકાની વર્જીએટની નીતી પર તપાસ કરવા નીમખલી ત્રણ માણસોનાં યુનાઇટેડ નેશન્સ કમીશને તેમના હેવાલમાં જણાવ્યું હતું કે જે દક્ષીણ આફ્રીકાની નીતી બદલવામાં નહીં આવે તો હોંસા શંકા નીકળશે. આ સવાલનો નીકાલ કરવા તેઓ યુનીયનના બંધી જાતના લોકોની કોન્ફરન્સ બરવા સુચવે છે.

યુનાઇટેડ નેશન્સના ૬૦ દેશોની પોલીટીકલ કમીટીએ કમીશનના ચેરમેન મી. હરમન સાન્ટા ક્રુઝને કમીશનના હેવાલપરની ચર્ચા વખતે હાજર રહેવા પરવાનગી આપી હતી.

દક્ષીણ આફ્રીકાના પ્રતીનીધી મી. જુરેટે જણાવ્યું કે તેમની સરકાર આ કમીશનને ગેરકાયદેસર ગણે છે અને તેથી તેમને સાથ આપ્યો નહોતો. મી. સાન્ટા ક્રુઝે કમીશનનો ઉપપ પાનાનો હેવાલ સમજાવ્યો હતો તેમણે કહ્યું કે કમીશન માને છે કે એપાર્ટહેડની નીતી યુનાઇટેડ નેશન્સના ચાર્ટર વીરુદ્ધ છે તેમજ શાંતીને બચાવ છે અને દેશો વચ્ચેની મૈત્રી બર્ધા સંબંધમાં હાની પહોંચાડે છે. જે યુનાઇટેડ નેશન્સ આ સવાલની અવગણના કરે તો તે મોટા ભાગના મનુષ્યોનો વિશ્વાસઘાત કરે છે. મી. સાન્ટા ક્રુઝે દક્ષીણ આફ્રીકાને બનીબનું ખરાબ પરીણામ દુર કરવા આ સવાલ ફરીથી વીચારવા વિનંતી કરી હતી. કમીશનનું માનવું છે કે જે આ વીચારવો શાંતીમય તોડ નહીં આવે તો નુકશાની ભોગવતા લોભી તરફનો સામનો અને ચળવળો વધી જશે.

મી. જુરેટે સામાન્ય ચર્ચામાં સૌથી પહેલા બોલવા માંગણી કરી પરંતુ તેઓ તે વખતે તકવાર નહીં હોવાથી સભાં મુલતવી રહી હતી.

છાપાઓ સામે પાકીરતાને લીધેલાં પગલાં પાકીરતાની સરકારે "ડોન" અને

"ઇવનીંગ સ્ટાર" નામનાં છાપાઓને અપાતી સરકારી જાહેરાતો વીગેરેની સહાય પાછી ખેંચી લીધી છે. સ્ટાર ના સભ્યોને સરકારી ઓફીસો અને ઓફીશીયલ કાર્યક્રમોમાં હાજર થવા સામે પ્રતીબંધ મુક્યો છે. આ પગલું અમુક લેખોને લીધે લેવામાં આવ્યું છે. સરકારી જાહેરાત જણાવે છે કે સરકારને જણાવવામાં આવ્યું છે કે આ લેખોએ તેમના હકકોનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે અને તેનાથી સરકાર સામે તીવ્રસકાર ઉત્પન્ન કરવામાં આવે છે તેમજ દેશની પ્રવંતના ભાગલાં પાડે છે. એમ મનાય છે કે આ લેખો અકરોબર ૧૯૫૧માં વડા પ્રધાન લીયાકત અલીખાનના થેયલા પુનપર સરકારે પુરતી તપાસ નહીં કરી હોવા તું જણાવે છે.

હોદી ટાઉનશીપ મારેના પ્લેનની ટીકા

હોદીએને ચેતવણી આપતા એક હેવાલમાં ટ્રાંસવાલ હોદી કોંગ્રેસે જણાવ્યું છે કે નેહાનીસમર્ગ પાસે લેન્ડ વીભાગમાં હોદી ટાઉનશીપ રચાવવાનો ઇરાદો હોદીઓ માટે ગ્રૂપ એરીયા રચાવવાની એક રાજકીય ચાલ છે. મીનીસ્ટર એન્ડ ઇન્ડીસ્ટ્રીયર, ડો. ડેંગેસે, હોદીએને સ્ટેન્ડો આપવા માટે પરમીટો આપી છે. દ્વે કાયદા મુજબ ગ્રૂપ એરીયા રચાવવાની યોગ્યતા પર તપાસ કરવાનો રસ્તો મીનીસ્ટરે ત્યજ દીધો છે અને આમ કરવાથી લાગતા વળગતા માણસોના વિરોધ દુર કર્યો છે. આ ચાલનો અર્થ નેહાનીસમર્ગના બધા હોદીએને ખસેડી મુકવાનો છે. સરકારની આ નીતીને સાથ આપવા બદલ આ હેવાલ નેહાનીસમર્ગની સીટી કોલેન્સીલની ટીકા કરે છે.

સીટી કોલેન્સીલે ગરીબ વર્ગના ધરો મારેની જરૂરીયાતની અવગણના કરી હોવાથી, ધરોનો સવાલ ઘણો કફોડો બનાવ્યો છે. લેન્ડમાં રહેવા

ગુના વખતની એક વાત

(શ્રી. નર્મદાશંકર)

આ દેશમાં ઉચું નૈતિક ધોરણ હું સુંદર જળવાઈ રહેતું હતું તેની પોલિસો વર્ષ પર જ બનેલી એક સત્ત્વ વાત આ નીચે આપું છું. અમારું કુટુંબ તળ પાક્ષીતાણામાં વણી પેટીઓથી રહે છે અને પ્રમાણિક ધંધોરોજાર વડે નિર્વાહ ચલાવે છે. મારા પિતાના એક કાકા-માધવજી જન્મથી જ પ્રતાપશુ હતા સ્વમાની સ્વભાવના હોવાથી પોતે અંધ છતાં સ્વતંત્ર ધંધો કરતા. ચીરાડીનાં ગાડા ના ગાડાં મંજાવી જતે જ બુદ્ધ કરી ને દસેક ધંડીઓ પર તે ઠળાવતા. આ દેવેશી ચીરાડીને તેમને વ્યાપાર એ યુગમાં સારો ચાલતો. તેમને સ્વભાવ જરા રંગીલો હતો તેથી સામળ મટની રચેલી તથા એવી અન્ય વાનીઓનાં પુસ્તક લઈયા પાસે લખાવી રાખતા અને અક્ષરજ્ઞાનવાળા પોતાના કોઈ કોઈ યુવાન મિત્રો પાસે વંચાતીને ધ્યાનપુર્વક સાંભળતા. તેમની કાદારન બહુ સારી હતી. એ વેળા ની બંધી વાનીઓ પદ્મમાં જ લખાતી, તેથી પોતે મધુર રાગમાં પશુ લલકારત. આ બંધી વાનીઓમાં 'સદેવંત સાવળીંગા'ની વાનો તેમના મધુર કંઠે યવજ કરતાં એ એક દલાલો અણાતો. આ વાનો તેમને કંઈય યજ અજ હતી અને પોતે એવા મીઠા રાગમાં વાજકારીને કહેતા કે એતાઓ મંત્રમુગ્ધ બનતા; અને તે વાનો નણિ પશુ જાગે તાદસ વાતાના બનાવ જ તેમની નજર સામે બની રજા હોય એમ યોનાને લાગતું. એથી કટલાક મિત્રો પોતાની શેરીમાં સોને એ વાનોના યવજની પામ મજે તે હેતુથી કોઈ મુદેર રથજ-ઓકમાં ને માટે ગોરવજ કરતા.

વિવમ બધા તો સોને પોતપોતાની આજીવિયાના ધંધોરોજારમાં નિમગ્ન રહેતાનું હતું, તેથી રાતે વાણુવાણી પછી જ આવી અમર ધાર્મિક કથા-વાનોનું વાજ આપણા દેશમાં બહુ પ્રચલિત હતું. એતાઓને સમુદ બહુ મોટો હોય તો આજના જેવી વિજ્યા બની-પેટ્રોલેસ-કોટમન અમર ખારે પકાવતી ચીમનીના દીવા એ યુગમાં નહોત, પણ કીલેશથી બળતી મશાને હમખના હાથમાં રહેતી; અને તેના પ્રકરણમાં બેગી એતાઓ કથાનું વાજ કરતા.

અમારા માધવજી કાકાને સદેવંત સાવળીંગાની વાનો કંઠે હતી અને પોતે મધુર રાગમાં માતા, તેથી હવરેક માણસ તે સામળા એકહું યજ જતું. પાક્ષીતાણામાં મોટા જૈન દેરામર પામે અને બાટના ચોરાના નામે પ્રસિદ્ધ થયા છે. તેના મોઠ આને

છે તે કરતાં એ વેળા બહુ વિશાળ હતો. એ ચોરાના ઉચા એટલાની ઠોર પર નાંખેલા આસનપર બેસી પોતે વાનોની જમાવટ કરતા, શુધંદ રાગે માતા અને વાનોમાં આપતું ચિત્ર બહુ કરતા. એતા પ્રુષ્ઠ રાજ યતા અને "વાહવાહ," "રંગ છે!" "સાખાહ" એવા એવા શબ્દોથી વચમાં વચમાં તેમને ઉત્તેજીત કરતા. પોતે આ વાનો એવી આકર્ષક દ્યુથી કહેતા કે મધ્યરાત્રી વીતી જતી છતાં કાકાને ઉડવાનું મન યતું નહીં, પશુ વહેલી પરોડમાં ઉડીને કાકા ચડનારને ઉભમરા મોષા પડે એમ સમજ મધ્યરાત્રી પછી એકાદ વાગે વાનો ક્યન ખીલ દિવસ માટે મુલતરી રાખી પોતે ઉડી-જતા. તેમની આ વાનો એક અકવાડીયે પુરી યતી, તેથી એ આખું અકવાડીયું એ રથજે રાત્રે ઉત્સવ જેવું યર્ષ જતું. બાટના ચોરા પર બેસી તેમજે આ વાનો આઠ દસ વખત સાંભળાવી હતી અને હમરો શીતાએ તેનો લાભ લીધો હતો. તેમની વાનો સાંભળવા યુવાન પ્રોટ, વહ સો અંતિ-પુરુષો વખતસર આપીને જમા રોષી લેતાં. સ્ત્રીઓ માટે ઇલાવડી જમા રહેતી.

આમ આ રસિક વાનો ક્યન ઠેલોક સમય ચાલુ રહ્યું. પરિણામ એ આખું કે એતામાંના કેલકાક જલે પોતે જ વાનોનાં પાત્રો હોય તેવી કથનામાં વિવેકો સુધી રાચતા; જેથી ઠેલકાક ઉભોપ્રધાન ઉછરતા યુવકો સદેવંત બનવાના મનોરથ સેવના થયા તેમજ કોઈ કોઈ હલેલી યુવાન છોડીયા સાવળીંગા બનવાના તરંગ સેવવા લાગી અને અરેખાત આ વાનોપવજ પછી આવા યુવાન બાગેક પ્રેમીઓ (ઇલોપમેન્ટ)ના કીરસા ઉજળાવાત તેમજ અન્ય વર્ણમાં અરધો ડગ્ન જેટલા બની ગયા.

પાક્ષીતાણાના નમરશેઠ ત્યાંના મહા-જનના અમળી મળાય છે. મહાજન તેમની પેટી પર એકહું યયું, અને આવા કીરસાની ચર્ચો યજ; જેવટ આવા કીરસા બનવાના મુજમાં આ 'સદેવંત સાવળીંગા'ની વાનોનું વવજ છે એમ નહી યયું. એથી એ યુગના પાક્ષીતાણાના કક નરેન્દ્ર સુરસીલજ કાકોર સાહેબ પાસે મહાજને જઇને આ બંધી હકીકત નિવેદન કરી. વરતા વરન માણસ મોઠકીને મહાજનની હાજરીમાંજ માધવજીને બોલાવ્યા. વરખારમાં માધવજી હાજર થયા. કાકોર સાહેબે વાનોક્યનની હકીકત પૂછી, તેમને કજ વાનો સરસ કંઈય છે એવો પ્રશ્ન કર્યો. સદેવંત સાવળીંગા ની વાનોમાં બહુ રસ જામે છે, એવો

માધવજીએ ઉતર આવ્યો; એથી પ્રુષ્ઠ આકરો કપો આપતાં કાકોર સાહેબે કહ્યું: "માધવજી! તું મધ્યરાત્રે સુધી આવી શૂંગારી વાનો કરતો ફર છે, એથી મારા ગમના ઉછરતા જુવાનીમાં વંદી જાય છે. સારા ઉજળાવાત વર્ણના છોકરાને છોડીયા તારી વાનો સાંભળી બાગેકુ બનવાના કીરસાની ક્યંદ મારી પાસે આવી છે. એ સર્વનું મુજ કારણ તારી આ વાનો છે, એ યાદ રાખજે. તને વાનોક્યન નો શોખ જ હોય તો તું રામ, કૃષ્ણ, હરિશંદ, સુધન્વા કે એવી આપણી ધાર્મિક વાનો હવેથી કરજે પશુ આજથી આવી શૂંગારી વાનો તેં ખાનગીમાં પશુ કરી છે એવું મારા જણવામાં આવશે તો યાદ રાખજે નીચે ડેલીમાં હેડ પડી છે તેમાં પુરીને માહાની કાંઈ આપી સખ્ત નશીવત કરીશ; અને છતાં તારૂં વાનોનું વ્યસન ન છુટે એમ તને લાગતું હોય તો પાક્ષીતાણાની હદ છોડીને ખીજે ચાલ્યો જજે. જો એ વ્યસન રાખતું હોય તો મારી રૈયતમાં મારે તારા જેવાનો ખપ નથી." એટલું કહી માધવજીને રળ આપી. પશુ તે દિવસથી માધવજી

એ વાનોક્યનજ સદંતર બંધ ક્યું અને તેની હસ્તલિખિત પ્રત હતી તે પશુ અગ્નિમાં હોમી એવી વાનો કહી ન કહેવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી.

આ વાત પોલોસો વર્ષપર જ બનેલી છે. એ યુગમાં રાગજો પોતા ની રૈયતના ઉચ્ચ નૈતિક ધોરણ માટે ઠેલકા કાળજવાળા હતા તેનું આ એક સુંદર દર્શાવ છે. આજે તો અસ્થિલ નાટક-સિનેમા તથા હળવા સાહિત્યને નામે પ્રખટ થતા અંદા સાહત્યનો ધોધમાર વહેતો પ્રવાહ રૈયતનું નૈતિક ધોરણ હરેક ક્ષેત્રમાં કેટલું નીચું લઇ જઈ રહેલ છે તેની રાજ્યકર્તાઓને મુલે પડી હાય તેમ લાગતું નથી. ધારાસભામાં ચુંટાઈને જતા સભ્યો આ વિષયમાં સરકારનો કાન ઝાલીને ધ્યાન દોરી સખ્ત પત્રલા લેવરાવી શકે તેમ છે છતાં કાકાને કથીજ પડી હોય એમ દેખાતું નથી. શ્રી પોતપોતાના સ્વાર્થના તાડવમાંજ આજે તો મરત હોય તેમ લાગે છે. જગલિપતાં ઓવું ઈર્ષકાળ ચાલવા કે એમ જણાતું નથી.

'ભાવનગર સમાચાર'માંથી.

પરચુરણ

—સીમોનના હાથીઓને નાચ પામતા અટકાવવા ઠાકંબોમાં આરટીરીથીલક ઇન્સેમીનેશનનો પ્રયોગ કરવામાં આવશે.

—દારજીમીમમાં પવંતો પર ચડવાની નીશાળ શરૂ કરવા અરવીસ રૂકલ ઓફ માઉન્ટ-પરીમના ડો. ગ્લેટાડ કલકતા પહોંચ્યા છે. આ નીશાળનો કાણુ તેનસીમ નોરકે લેશે.

—બ્રીટીશ વડા પ્રધાન સર વીનરટન ચર્ચીલ, ડીસેમ્બર તા. ૧૦મીએ પોતાને સહિત્ય માટે મળેલું નોબલ પ્રાઇઝ લેવા રોક-હોમ જઈ સફરી નહાં.

—જાપાનીઝ હરીહાઇનો સામનો કરવા, દીંદી સરકારે ટેકસટાઇલ ગેન્પુરેકચરોને નીકાલ વધારવા એક કાર્તસીવ બનાવવા અરજ કરી છે.

—ડો. મહાને એક જાપણમાં જનરલ હરટગોમનું પુતળું બનાવવા જણાવ્યું હતું. ડો. મહાને કહ્યું કે તેઓ જીવ કાળના નેતાઓને વખોડતા મમિતા નથી પરંતુ જનરલ રમટસે હકિણ આક્રીકા માટે કાંઈ ક્યું હોય એમ લાગતું નથી જ્યારે જનરલ હરટગોગે હકિણ આક્રીકા માટે યયું ક્યું છે.

—લોરેન્ડો માર્કસમાં એક દીંદી સ્ત્રી, આઇસા સીરાજ, ૧૧૧ વર્ષની ઉંમરે યજરી થયા છે. તેઓ લોરેન્ડો માર-કીસમાં જન્મ્યા હતા અને હંદીમાં એકજ વાર દીંદુરતાન થયા હતાં.

—ડો. ગ્લેટાડ જનન અને મી. એલ. પી. એસ. બર્નહાર્મ, જેઓને બ્રીટીશ ગીઆનામાં કામ્યુરટ રાજ ઉણું કરવા બલ્લ બ્રીટીશ સરકારે પરતરફ કપા છે, તેઓ હવે લંડનથી હીંદ ગયા છે.

—ઇજીપ્ટના પ્રેસીડન્ટ જનરલ નગીબે યુખીયન ટ્રાઇબલ્સમેનોને જણાવ્યું કે તેઓ શાહીવાદ સામે લડી રયા છે.

—માઇસોર બે'બલોર રરતા પર, રામનખર પાસે એક મેનાઇટ ટેકરીપર પ. મહાતમા માંધીજીનું ૧૦૦ ફુટ મોડું મોડું કોતરવામાં આવશે.

—યુરસીમ એડવાઇઝરી બોર્ડના સેક્રેટરીએ જણાવ્યું કે સીંગાપોરમાં અયે વર્ષે થયેલાં ૨૦૦૦ યુરસીમ લગ્નોમાંથી ૧૦૦૦નો કારમતીમાં અંત આવ્યો છે.

—સુદાનીઝ નેશનલ યુનીવર્સીટી પાર્ટી ના વાઇસ પ્રેસીડન્ટ ગી. મહોમદ યુરદીને જણાવ્યું કે સુદાનીઝ સરકારનું પહેલું કાપ બ્રીટીશને તીલાંજસી આપવાનું છે.

—હીંદ અને ડોમનવેલ્થ ડીમ વચ્ચે રમાયેલી પહેલી ક્રીકેટ ટેરટ મેચમાં હીંદ, એક ઇનીંગ અને ૧૫ રને છતી મથું છે. આ છત ગી. યુસામ અહમદ અને ગી. યુપેતેની બોલીંગને આભારી છે.

—નાઇજીરિયાના હરટન પ્રોવીન્સમાંથી તેમ મળી આવ્યું છે.

એક વાર્તા

આબરૂદાર માણસ

ન્યારે ધરત ઇંડીઆ કંપનીએ વિલાપતથી આવેલીને હોંફુસ્તાનમાં પ્રવેશ કર્યો ત્યારે હોંફુસ્તાન ધણું સુખી હતું. ઇતિહાસમાં તેને કે મોખલોના અને ખીળ મુસલમાન સુખાઓના લોકો ઉપરના ગુલમની વાત આવે છે. અને આ વાત સાચી હોય તો પણ તેઓએ હોંફુસ્તાનની આર્થિક સ્થિતિમાં ખગાડી થાય એવું કાંઈ પમણું બહુ નથી. કરવેરાઓ તે તેઓ પણ લેતા, પરંતુ અંગ્રેજોએ જે સુદ્ધિશક્તિથી હોંફુસ્તાનનું ક્રમકરણ કર્યું છે, એવી શક્તિ અને આવડત મોગલોમાં કે એમના સુખાઓમાં નહતાં. એટલે ખરી રીતે તે અંગ્રેજોના આમન પછીજ હોંફુસ્તાનની ધનદોલત પાણીની માફત વિલાપત વગેરે દેશોમાં જવા લાગી, અને તેમાં ધરત ઇંડીઆ કંપનીએ ભારે મહત્વનો ભાગ ભજવ્યો છે.

આ કંપનીનાં માણસો હોંફુસ્તાનમાં આવ્યા ત્યારે તેઓની પાસે વેપાર કરવાની નહિ જેવી સુડી હતી. કંપનીનાં માણસોએ મોખલ બાદશાહો પાસે વસવાટને માટે જમીનની માગણી કરી ત્યારે તે વખતે રાજ્ય કચેરીમાં બેસનારા કેટલાક ડાહ્યા માણસોએ બાદશાહને સલાહ આપેલી કે, “આ પ્રજા દરિયા-કાંઠાની છે. દરિયાનાં યુદ્ધોમાં કુશળ છે, માટે એ પ્રજાને કાંઈ ઉપર જગ્યા ન આપતાં દેશના મધ્ય ભાગમાં જગ્યા આપવી. પરંતુ એવી વાત ચાલે છે કે બાદશાહે તેઓનું કહેવું માન્યું નહિ. અને ઉદેટો એમના નિઃસ્વાર્થી કથનમાં બાદશાહે સ્વાર્થ જોયો, અને ત્યારથી બાદશાહતના નાશનાં બી રોપાયાં. બ્યકિતને કે રાજ્યને ન્યારે એના મિત્રો શત્રુ જેવા લાગે છે ત્યારે સમજવું કે તેનો નાશ સત્વર છે. પરંતુ એ ચાલી આવેલી સ્વભાવ પરંપરાનો કોષ ઉપાય નથી. આમ બાદશાહે મિત્રોનું કથન ન માનતાં કંપનીના માણસોને જગ્યા પસંદ કરી લેવાનું કહ્યું. કંપનીએ અર્ધા મથકે દરિયા કીનારે પસંદ કર્યો, તેમાં એક મથક કલકત્તા હતું.

આ વખતે હોંફુસ્તાન ઉપર તેમજ જમીન ઉપર ફ્રેન્ચો અને વર્ષદા એ તો અંગ્રેજોની પહેલાં આવી પહોંચ્યા હતા, પરંતુ તેઓ અંગ્રેજો જેવા રાજનીતિમાં કુશળ ન હતા. અંગ્રેજોએ તે એક તરફ વેપાર અને બીજી તરફ રાજનીતિનાં દાવ બેલવા માંડ્યા. બંગાળના નવાબના દરબારમાં અને શેઠ શાહુકારોમાં તેઓએ સ્થાન-મેળવ્યું હતું. બંગાળનો કાપડનો વેપાર ધીકતો હતો. એટલે ત્યાં શાહુકારોની સંખ્યા પણ સારી હતી.

આ શાહુકારો સાથે પણ અંગ્રેજોએ વેપારનો સંબંધ બાંધ્યો. વચ્ચે વચ્ચે જો કે તેઓની ઉપર નવાબની અકૃપા પણ થતી, પરંતુ તેનાં પરિણામો આ પરદેશીઓએ ઘણી ધીરજથી સહન કર્યો. સાંજ પડે એટલે નવાબના હુકમથી બધા પરદેશીઓને એમની ઠોડીમાં પુરી દેવામાં આવતા અને દરવાજાની કુચી નવાબને પહોંચાડવામાં આવતી. પોતાના દેશના સ્વાર્થ માટે તેઓ, એ અપમાન ગણી ગયા. શેઠ શાહુકારોને, સરદારોને પક્ષમાં લીધા, અને આગળ જતાં હોંફુસ્તાનની સલ્તનત સ્થાપી.

આ કાળમાં બંગાળમાં તારાચંદ શેઠ ધણા મોટા શાહુકાર ગણાતા હતા. આખા પ્રાંતમાં લાખો રૂપીઆની તેઓની ધીરધાર હતી. લાખો રૂપીઆનું તેમનું દાન હતું. આજની પ્રજાને આ શાહુકારોની રહેણી કરણીનો ખ્યાલ આવવો અસંભવિત છે. પરંતુ તેઓ દેશના ભૂધણરૂપ હતા. એમના ભરી રાખેલા ધાનના બંડારો કાળેકાળે ખુલ્લા સુકી દેતા. આવી દેવી આપત્તિ વખતે નકાબોરીનો એમને ખ્યાલ પણ ન આવતો. આખા મામને તેઓ કુટુમ્બ ગણતા અને માયમાં કોઈને ઘેર લગ્ન પ્રસંગ હોય કે મુરણ પ્રસંગ હોય કે કોષ ખીળે ઉત્સવનો પ્રસંગ હોય તે વખતે આવા શેઠીઓ પોતાની કેડે રૂપીઆની વાંસળી બાંધીને હાજર થઈ જતા. કોષપણ લખાપટ્ટી કરી વિના શુભાંશુભ પ્રસંગે છુટેલાયે દાન અને મદદ કરતા, અને વગર ઉધરાણીએ એમનાં નાણાં સમયસર પાછાં ફરતાં. સામ્પવાદ તો અત્યારે આવ્યો પરંતુ હોંફુસ્તાનના શાહુકારો તો સેંકડો વર્ષથી વ્યવસ્થિત રીતે તેનો આ રીતે અમલ કરતા આવ્યા છે. તારાચંદ શેઠ આ પ્રકારના શહુકાર હતા.

એક વખત એવું બન્યું કે શેઠના કોષ એક નોકરને હાથે અંદર અંદરની હુંસાતુસીમાં અને ત્યારપછીની મારામારીમાં ખીળ નોકરનું મરણ થયું. મોટા માણસોને પણ દુરમનો તો હોય છે, એટલે સામા પક્ષવાળાએ યુક્તિ પ્રયુક્તિ લાગવી તારાચંદ શેઠ ઉપર ખુનનો આરોપ મુકાવ્યો. અને કંપનીની કલકત્તાની કોર્ટમાં આ કેસ ચાલ્યો. કોર્ટમાં તારાચંદ શેઠને હાજર કરવામાં આવ્યા. આ શાહુકારોના પ્રતાપે બંગાળમાં ધરત ઇંડીઆ કંપની પમખર થઈ શકી હતી. મોલીસ પરગણાની ઠીવાની ફોજદારી મેળવી શકી હતી. વળી સીધીઓને અને હોંફુસ્તાનને કે બંગાળને કે અયોધ્યાના નવાબને લાખો રૂપીઆ

ની રકમ તારાચંદ શેઠ ધીરતા. મોખલ બાદશાહો પણ શેઠ સામે બીડને પ્રસંગે નબર કરતા, અને અત્યારે જેમ બબરમાંથી જુદા જુદા માલની માડીઓ બહાર જાય છે તેમ એ વખતે કલકત્તા, કાસીમબજાર, કે જ્યાં શેઠની મોટી પેઢીઓ હતી, ત્યાંની બજારોમાંથી રૂપીઆથી ભરેલી તારાચંદ શેઠની માડીઓ નીકળતી. આવા માણસને ખુનના ગુન્હાની સજા કરવી એ કાંઈ જેવી તેવી વાત ન હતી. કંપનીના ડીરેક્ટરોને ભારે મુંઝવણ થઈ પરંતુ ન્યાય આપનાર અંગ્રેજ માજિસ્ટ્રેટ પોતાની સામાન્ય શુદ્ધિ અને વિચક્ષણતાથી શેઠને કરવાની સજાનો માર્ગ શોધી કાઢ્યો. તેણે વિચાર્યું કે એક જ ગુન્હાની સજા જુદી જુદી સ્થિતિ, જુદા જુદા સંયોગો અને બિનબિન પ્રતિષ્ઠા ધરાવનારાઓને એકસરખી હોષ શકે નહિ. માજિસ્ટ્રેટનું કામ કાયદાનો અમલ કરતી વખતે તેને સામાન્ય શુદ્ધિની સરાણી ઉપર ચઢાવી જવાનું છે.

અંગ્રેજ માજિસ્ટ્રેટ પોતાના મન સાથે દઢ નિશ્ચય કરી લીધો. કોર્ટમાં કામ ચાલ્યું. તારાચંદ શેઠને કોર્ટમાં બેસવા માટે પુરથી આપવામાં આવી. ફરીઆદીના વકીલે તારાચંદ શેઠે કેવી રીતે પોતાના નોકરનું ખુન કર્યું તે કોર્ટને દાખલા દલીલથી સમજાવ્યું, અને પુરાવાઓ આપી એવી રીતે હકીકત રજૂ કરી કે મેજિસ્ટ્રેટ પણ એના નિશ્ચયમાં ડગી ગયા. ત્યાર પછી તારાચંદ શેઠના વકીલોનો વારો આવ્યો. એણે કહ્યું કે “આવો મોટો માણસ ખીળનું ખુન કરે તે માની શકાય એવી જ વાત નથી. વળી આમાં સામા પક્ષનો હાથ છે એ કોર્ટે જુદી જવું જોઈએ નહિ. આ દેશમાં કંપની સરકારની જેમ ફ્રેન્ચો, વર્ષદાઓ વગેરે વેપાર કરે છે. તેઓને ધીરધાર કરનારાઓની મોટી પેઢી એ ચાલે છે. આ પેઢીઓને તારાચંદ શેઠ ખટકે છે. આ વાત પણ જુલાવી જોઈએ નહીં.” બંને બાજુના વકીલોની વાત સાંભળ્યા પછી માજિસ્ટ્રેટ સાહેબે સુકારો આપતાં પહેલી જ વાત એ કરી કે “જે પુરાવાઓ પડ્યા છે એ ઉપરથી મારી ખાત્રી થઈ છે કે ખુન થયું છે અને તે તારાચંદ શેઠના હાથે થયું છે. તે વિષે મને ખીલકલ શંકા નથી.” તેઓ સાહેબ આ વાક્ય જ્યાં પુરું કરે છે ત્યાં તો કોર્ટમાં બરાએલી હજારો બંગાળીઓની મેદનીમાં ગણ-ગણાટ શરૂ થયો. એમ કહે છે કે હજારો માણસોને તારાચંદ શેઠ અન્યાયતા હતો અને તેમાંના ધણા તો એને ઉપાડી જવાની તૃષ્ણા કરીને આવ્યા હતા. માજિસ્ટ્રેટ આગળ ચાલતાં કહ્યું કે, “આવા નામાકિત ગૃહસ્થને સંન કરતાં મને ધણું દુઃખ

થાય છે. પરંતુ મારા હાથ કાયદાથી બંધાયેલા છે એટલે હું નિરૂપાય છું. વળી ખુનનો બદલો તો ખુનથી જ વાળી શકાય, એટલે કંપની સરકાર ઉપર શેઠ મોસુદના અસંખ્ય ઉપકારો છતાં એમને દાખલો બેસે એવી સખત સજા થવી જોઈએ. એટલે એમણે પહેરેલા કરચલીની સુડીવાળા અંબરખાની બંને બાંહેમાં સુડીનો જે વધારાનો ભાગ છે તે બહાર ખેંચી, કાપી નાખવાનું હું ફરમાવું છું અને તેનો અમલ સુખ્ય પોલીસ અધિકારીને હાથે આ કોર્ટમાં હમણાં જ થાય એવું ફરમાન કહું છું.”

આ વખતે દેશી લોકોમાં દેશી કપડાં પહેરવાનો રીવાજ હતો, અને શ્રીમંત લોકો જે અંગરૂપાં પહેરતા તેની બાંધે ધણી લાંબી રખાવતા, અને વધારાની બાંધની કાંડા ઉપર કરચલી પાડતા. શેઠના બંને હાથ સીધા કરવામાં આવ્યા અને કાંડા ઉપરની કરચલીની સુડીનો વળ ઉતારી હાથની બંને બાંધે લાંબી કરતાં લગભગ એક હાથ હાથ જેટલી બાંધ કાતરથી કાપી નાખી શેઠને કોર્ટમાંથી રજા આપવામાં આવી. જેઓ આ ફેસલો થવાથી નારાજ થયા તેઓ કહેવા લાગ્યા કે “તારાચંદ શેઠે કંપનીના ડીરેક્ટરોને અને ખુદ માજિસ્ટ્રેટને લાખો રૂપીઆની લાંચ આપી પોતાનો જીવ બચાવ્યો છે.” પરંતુ ન્યારે ખીજે દિવસે સવારે તેઓએ સાંભળ્યું કે કોર્ટમાંથી છુટ્યા પછી પોતાને થયેલું અપમાન સહન નહિ થવાથી શેઠે રાત્રે હીરાકણી સુરીને આપઘાત કર્યો છે ત્યારે એજ બધા કહેવા લાગ્યા કે “ખરો આખરૂદાર માણસ.”

‘ભાવનગર સમાચાર’.

શ્રી. બલભાઈ રૂસ્તમજીનું અવસાન

૫૬૭ પાનાનું અનુસંધાન)
સ્થાન ધરાવી રહ્યાં છે, જે વસ્તુ તેમનાં દુઃખમાં લાગ લેવા આવેલ એનોની મોટી સંખ્યાપરથી સિદ્ધ થતી હતી, મરહુમના નાનાભાઈ શ્રી. સોરાબજી રૂસ્તમજી, જેમનું નામ દક્ષિણ આફ્રીકામાં જાણીતું છે, મરહુમના બે પુત્રો રૂસ્તમ જે પોતાના અને એદલ પિતાશીનું કામ સંભાળે છે, જે અબલીન માં દાકતરી આબ્યાસના છેલ્લાં વર્ષની પરિક્ષા આપી રહેલ છે, જે પુત્રીઓ જેમાંની એક શ્રીમતી દીનબાઈ શ્રીરામ જે ડરબનમાં છે અને શ્રીમતી જરબાઈ નારીયલવાલા મુંબઈમાં છે જે તેમને અને બહેણાં કુટુમ્બને વિલાપ કરતી સુકી ગયા છે.

શ્રીમતી સીરીનબાઈ રૂસ્તમજી પોતાની તેમજ પોતાના કુટુમ્બીઓને વતી તેઓના સહાન શોકમાં ભાગ લેવા યુનીયનના ધણા ભાગોમાંથી આવેલા સેંકડો શુભેચ્છક ભાઈઓ તેમજ બેનોનો તેમજ યુનીયનમાંથી તેમજ પરદેશથી કુટુમ્બીઓ, મીત્રો અને શુભેચ્છકો તરફથી નોકલવામાં આવેલી અસંખ્ય પુષ્પાંજલીઓ અને દિલસોજીના સંદેશો માટે તેઓ સર્વનો આ પત્રદાર સહૃદય આભાર માને છે.

અવસાન

બેનોનીથી જન્મ્યાવવામાં આવે છે કે બ્રેન્ડુડ પાક (બેનોની)ના થી હરિભાઈ બનાભાઈના ધર્મ પત્નિ શ્રી કાશીબેન તું ૩૬ વર્ષની યુવાન વયે અકાળ અવસાન થયું છે તેનાં સ્મરણાર્થે શ્રી હરીભાઈ બનાભાઈએ બેનોની બોક્સ બેર્ન હોલિંગ સેવા સમાજને છ ગીની બેટ આપી છે. શ્રી હરીભાઈ બનાભાઈ સમાજના કાર્યમાં હમેશાં આગળ પડતો ભાગ લેતા આવેલા છે અને એમના ધર્મ પત્નિ પોતાના બાળકો સાથે પ્રીટોરીયામાં રહી ઊંચવણીના કાર્યમાં સારો ભાગ લેતાં હતાં. સ્વમંરથ ના આત્માને પ્રભુ મિરશાંતી બહે અને તેમના દુઃખી ધર્મજીવો કુટુંબીજનોને ધીરજ અને હોમન બહે.

* * *

યુટનકેમ (કેપ) ના જીના અને જીણીના વત્ની શ્રી ડેવવલાલ ત્રીકમ-દાસ મલ્લરુનું ૭૮ વરસની પુખ્ત વયે કુટુંબી માંદગી બાદ શુક્રવાર તા. ૨૩ ઓક્ટોબરના યુટનકેમના પોતાના યુકામે અવસાન થયું છે. મરકુમની માંદગી વખતે તેમજ તેમના મરથુ બાદની અંતિમ ક્રીમા વખતે ધણા બાઈ ઓ, મિત્રો અને સંજીવો તરફથી મદદ આપવામાં આવી હતી તેમજ સહાનુરૂતીનાં સહિયારો મોકલવામાં આવ્યા હતા તે સર્વનો સ્વમંરથના પુત્ર શ્રી ધીરજલાલ મર્ફર અંતઃકરણ શ્રી આમાર માને છે.

નવલ કથાઓ

- પ્રીતરાની આપ વીની ૫ ૩
- મંમન સુખ ૧૨ ૬
- ગેજની રામાયણ (નારીકાસંમદ) ૫ ૦
- હેલો અમીતવ ૯ ૬

બીજા નવાં પુસ્તકો

- બુકાન વગ ૨ ૦
- કેમાર્ષની સાધના
- (કાશીરમાન મહાવાણાનું જીવન) ૭ ૬
- રખાવાનો આનંદ (કાલેશવર) ૮ ૬
- મળવાનું કેકાણુ આ ઓરીસ

'Indian Opinion' P. Bag, Phoenix, Natal.

નવાં પુસ્તકો

- ત્યામ મૂર્તિ અને બીજા લેખો ૬ ૦
- બાદના તેર દિવસ ૧ ૦
- ધર્મ સંમન ૫ ૦
- જીવન શોધન ૮ ૦

મળવાનું કેકાણુ: આ ઓરીસ.
INDIAN OPINION,
PRIVATE BAG,
Phoenix, Natal.

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ના એજન્ટો

જોહાનીસબર્ગ :

શ્રી. જીવજીભાઈ ગોપાળજી, ૬૧૭ પ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુટાઉન, રૂમ નંબર ૧૪, અથવા ફર શ્રી. ધીરજભાઈ પી. નાયક, ૨૯ (ઈ) કમીશનર સ્ટ્રીટ.

કેપટાઉન :

શ્રી. બી. ડી. ચાવડા, ૧૦૨ મેન રોડ, મેગ્સે.

પોર્ટ એલીઝાબેથ :

વી. બી. રામજી, ૨૮ નેવસન સ્ટ્રીટ અને ૬૫ એડરલી સ્ટ્રીટ.

હૅલિટ લંડન :

શ્રી. એલ. હેરી, ૧૦૧ સેન્ટ ન્યોર્થસ રોડ.

૧૧ પુસ્તકોનો સેટ

આ સેટમાં વિવિધ પુસ્તકો તમને વાંચવા મળશે. પુસ્તકો મોટાઓ માટે છે.

કીમત રૂકત પા. ૧-૧૯-૦.

આ ઓરીસેથી મળશે.

સોક્રેટીસની સફર

દોહના પ્રાચ્ય જીવન વિશે લેખો સવાસ જવાબ રૂપે આ પુસ્તકમાં સોક્રેટીસના વીચારો દર્શાવ્યા છે.

કીમત શી. ૩-૬.

મળવાનું કેકાણુ: આ ઓરીસ.

'Indian Opinion'
P. Bag,
Phoenix, Natal.

દેશ નેતાઓની મઢી રાખવા લાયક છબીઓ

સોએ પોતાના ઘરમાં મઢી રાખવા લાયક સુંદર આટોપિયર ઉપર છાપવામાં આવેલી દેશ નેતા ઓની છબીઓ.

મહાત્મા ગાંધી,
પુ. કર્તુરખા.

સરકાર વલ્લભભાઈ પટેલ અને પંડિત નેલરૂ સાથે.
શ્રી. અરૂનીંદ યાવ.
રેકની શી. ૧

ચાર છબીઓ સાથે લેનારને શી. ૩-૬ પોસ્ટેજ સાથે.

c/o 'Indian Opinion'
P. Bag, Phoenix.

સુંદર નવી નવલ કથાઓ

માનવતાના લિલામ લેખીકા હેરીયેટ બિચર અનુવાદક સમીન	
ઓઝા	૧૫ ૦
સાથી રા. ના. પાકક	૧૨ ૦
ખાંડેકરના પુસ્તકોનો અનુવાદ.	
સોનેરી ડાયા	૧૦ ૦
સ્વપ્ન સુદી	૧૦ ૦
આશામીનારા	૧૨ ૦
હાયા પ્રકાશ	૧૩ ૬
	૨. મ. દેશાઈ ફૂટ
લિવડી	૧૨ ૦

Obtainable from:
INDIAN OPINION,
P/Bag, Phoenix, Natal.

INDIA INDEPENDENCE NUMBER

Published as Special Number of INDIAN OPINION to commemorate the attainment of Freedom by India.

Printed on art paper and profusely illustrated.

With historic pictures connected with India's struggle for Freedom and with photos of the late Dadabhai Naoroji, Tilak-Gokhale, Subash Bose and many others who have sacrificed their lives in fighting for freedom and of Mahatma Gandhi, Pandit Jawaharlal Nehru and many others who have lived to see the fruits of their labour.

Also containing a brief Survey of the work of the Indian National Congress from the time of its inception.

Price 2/-

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' If not, Why not?

જે અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખોસ્તી ૧૯૫૩ નવે-ડીસે	દીંદુ ૨૦૧૦ કાર્તિક	યુસમમાન ૧૩૭૩	પારસી ૧૩૨૩ શેવે. ક્રમી	સુપોલવ ક. મી.	સુપોલવ ક. મી.
શુક્ર	૨૭	૧૬ ૬	૧૯	૨૭	૪-૪૭	૬-૩૮
રવિ	૨૮	" ૭	૨૦	૨૮	૪-૪૬	૬-૩૯
રતી	૨૯	" ૮	૨૧	૨૯	૪-૪૫	૬ ૪૦
મંગળ	૩૦	" ૯	૨૨	૩૦	૪-૪૪	૬-૪૧
બુધ	૧	" ૧૦	૨૩	૧	૪-૪૩	૬-૪૨
ગુરુ	૨	" ૧૧	૨૪	૨	૪-૪૨	૬-૪૩
શુક્ર	૩	" ૧૨	૨૫	૩	૪-૪૧	૬-૪૪
રવિ	૪	" ૧૩	૨૬	૪	૪-૪૦	૬-૪૫
રતી	૫	" ૧૪	૨૭	૫	૪-૩૯	૬-૪૬
મંગળ	૬	" ૧૫	૨૮	૬	૪-૩૮	૬-૪૭
બુધ	૭	યુદ્ધ ૧	૨૯	૭	૪-૩૭	૬ ૪૮
શુક્ર	૮	" ૨	૧	૮	૪-૩૬	૬-૪૯
રવિ	૯	" ૩	૨	૯	૪-૩૫	૬-૫૦
રતી	૧૦	" ૪	૩	૧૦	૪-૩૪	૬-૫૧

વાંચવા લાયક સુંદર પુસ્તકો

વિવેક અને સાધના (કેદારનાથ)	૭	૩
ગીતા પંચમી " " "	૧	૩
કેળવણી વિકાસ (બી. મસારવાળા)	૩	૦
શ્રી પુ. મયાદા " " "	૪	૬
સચુળી કાંતી " " "	૫	૦
કેળવણી વડે કાંતી	૭	૩
પૂર્વ આફ્રીકાની સફર (કાકા કાલેલકર)	૭	૬
મારી જીવન કથા (નેહરુ)	૧૫	૦
કલકત્તી અને સંસ્કૃતીનું ભાષી (રાધા કૃષ્ણન)	૨	૦
જીવતા તહેવારો	૫	
માર્ગ હાંકીનું દર્શન (નવાહરલાલજી)	૧	૦
સરહાર વલ્લભભાઈ ભાગ ૧	૧૩	૦
મારી જીવન કથા રાજેન્દ્રપ્રસાદ	૧	૦
સરહારનાં ભાષણો	૧૨	૦
એક ધર્મ યુદ્ધ (અમલાવાહનો મજુરોની હડત ઇતિહાસ)	૧	૩
આર્ય વિદ્યાપીઠ (શીક્ષકો માટે)	૨	૩

મળવાનું ઠેકાણું:

'Indian Opinion' P. Bag, Phoenix, Natal.

ગાંધી સાહિત્ય

દ. આ. નો. ઈતીહાસ	૭	૩
જીવન પરોલ	૧૧	૦
મહાદેવ દેશાઈનું જીવન ચરીત્ર	૨	૩
મહાદેવ દેશાઈની ડાયરી	ભા. ૧	૧૦ ૦
" " "	ભા. ૨	૧૨ ૦
" " "	ભા. ૩	૧૧ ૩
" " "	ભા. ૪	૮ ૦
" " "	ભા. ૫	૧૧ ૦
બાપુની કારાવાસ કાલાણી		૧૫ ૦
હસ્ત લીખીત હાંકી સ્વરાજ્ય (છાપેલી કોપી સાથે)		૧૦ ૦
આત્મ કથા (ગાંધીજી)		૭ ૩
ગાંધીજીની સંક્ષીપ્ત આત્મ કથા		૨ ૩
બાપુની ઝાંખી (કાકા કાલેલકર)		૩ ૦
રામ નામ (ગાંધીજી)		૨ ૦
બાપુ મારી મા (મનુ ગાંધી)		૧ ૩
બાપુના પત્રો: (આશ્રમની બેરો ઉપર)		૨ ૧
બાપુની પ્રસાદી		૫ ૦
ગાંધીજી અને સામ્યવાદ (બી. મસારવાળા)		૩ ૦
નીતી નાશને માગે (ગાંધીજી)		૨ ૦
અનાસક્તી યોગ (ગાંધીજીએ ગીતાજનો કરેલા અનુવાદ)		૧ ૧
ધર્મોત્તમા ગોખલે (ગાંધીજી)		૧ ૬
આશ્રમ ભજનાવલી		૧ ૦
મંગળ પ્રભાત		૧ ૦
ગાંધીજીના સમાજમર્મા		૫ ૬
પાયાની કેળવણી (ગાંધીજી)		૩ ૦
અમારા ભા (સ્તુરજા ગાંધી)		૪ ૦
પ્રેમ પંથ (બી. ગો. દેસાઈ)		૬ ૦
ગાંધીજીનો સરકાર સાથે પત્રવ્યવહાર		૧ ૦
બાપુની સેવામાં		૩ ૦
અસહકારનો વિચાર		૧ ૦
ગાંધીજી (એક અધ્યયન)		૧૦ ૦
કસ્તુરબા સમારકે અંક—('ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન')		૧ ૩
ગાંધી સમારકે અંક		૨ ૦
બાપુના-બા ને પત્રો (સ્તુરજા પર તખાવલા પત્રો)		૨ ૩
રાઈફાઈડ		૧ ૧
નળ આજ્ઞાન		૭ ૩
મારી જીવન કથા (ભારતના રાષ્ટ્રપતી રાજેન્દ્રપ્રસાદ)		૧ ૦ ૦
હાંકીનો કોપી ત્રીકોણ (કોખવાદ વિરો તબેલ)		૮ ૦
હાંકી રાષ્ટ્રીય મ. સભાનું અધ્યારણ		૧ ૦

Obtainable from:

'Indian Opinion' P. Bag.,
Phoenix, Natal.

નવલ કથાઓ તથા ટુંકી વાર્તાઓ

કપાલ કુંડલા (બંધીમ ચંદ)	૧	૩
નવલીકાઓ (મેધાણી)	૧	૬
દુલસી કપારો (એ)	૮	૩
મળેલાંજીવ (પ્ર. પરેત)	૮	૦
સોરઠી ગાથા	૩	૧
દેવદાસ (ચરદવાણી)	૫	૦
તજી વાર્તા	૨	૩
શુભદા	૩	૦
માર અધ્યાય (સ્વીન્ડ્રનામ રાગોર)	૫	૩
ધરે બાહીરે		૬
લાવણ્ય	૫	૬
એક ખીંટુ	૭	૦
ભાગ્ય નિમાણું	૭	૩
તજી અરજી બે	૪	૦
ઉભી વાટ	૮	૩
ઉનચન	૭	૦
હલાની સહચરી	૫	૦
દોન ફૂવ	૧	૦
કાંતી	૬	૦
અરમા બાપુ	૭	૬
કઈંચ વધ	૧૦	૩
અજીપુદ ધારા	૭	૩

ઉચ્ચ અને સાઈ સાહિત્ય

અગોત્રી (કાન્યા સંચલ) ઉમાશંકર જોશી	૭	૩
ગીતામાધુરી " " મનુદેશાઈ	૪	૦
સાહીદાનો સંદેશ (આચર લેન્ડના સાહીદ)	૪	૦

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ :

'Indian Opinion'
P. Bag, Phoenix,
Natal.

અમારા નવા પુસ્તકો

નવલ કથાઓ

કરુણા દેવી (સાને શુરજી)	૨	૩
માનવતા ના સરણા (ગણેશ વાસુદેવ સાવળંકર)	૩	૦
રામના રખોપા સાને શુરજી	૧૦	૦
સર્જનાં હાથ (નવલભાઈ સાહ)	૭	૧
પ્રથમ પત્ની અને બીજી વાતો (પલં બા)	૭	૧
ગાંધી સાહિત્ય		
બાપુના પારણા (અવેરચંદ મેધાણી)	૧	૩
મળવાનું ઠેકાણું:		

C/O INDIAN OPINION,
P. Bag, Phoenix, Natal.

PHONE

33-2651

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES
33 West Street, JOHANNESBURG.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમિટેડ

હોલસેલ મન્યુફેક્ચરિંગ એન્ડ ઇમ્પોર્ટિંગ કંપની લિમિટેડ

રેશમી તેમજ સુતરાળ કાપડ, પુલન રમ્સ. પ્લાન્કેટસ—બીબી બાળકો માટે
નત નતનો માલ. તેમજ ફેબ્રીકેન ન્યોરનેટ સાડીઓ
વીએર માટે હમારે લાં પ્રથમ તપાસ કરવા સલામત છે.

33 વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનનીસબર્ગ.

ફોન : 33-2651

તાજી ઉમદા ફ્રુટ

દરબનનું આફુ ૧/૬ રતલ; મોટી કલીનું લસણુ ૧/૬ રતલ; જોળ ખાસ
કોટ ૧૦/૬ ડઝન; લાંબી અને રક્વેર ખાસકોટો ૧૬/૦ ડઝન; કપુરી તથા
સેવલી પાન શી. ૫ રતલ; પોસ્ટેજ અલગ.....બનાના, કાચા બનાના,
પોપો, પાઇનાપલ, નાન્નીસ અને મેન્ડરીન રોબના બબર ભાવથી મળશે.
દેથી શાકભાજીમાં સુરતી સફેદ પાપડી, કાળી પાપડી, તુવેર સોંગ, વેગણુ,
શેકટાની શોંગ, કુધી અને લીલાં મરચાં મળશે. શી. ૭-૬ થી શી. ૧૦ તું
પારસલ બનાવી પોસ્ટથી મોકલીએ છીએ. સુરણુ, આંખા હળદ તથા
લીલી હળદની મોસમ ચાલુ મઇ છે. કાચી કેરી પથુ હવે મળી ચકશે.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

વાંચવા લાયક સાહિત્ય

એસ્તા પીષા છે ભણી ભણી (કર્ક)	૫ ૬
ગીતા પ્રવચન (વિનોબા ભાવે)	૩ ૦
સરહાર વલ્લભભાઈને ખાપુના પત્રો	૪ ૬
ધર્મોદય (કાકા કલેલકર)	૨ ૦
ખા-ખાપુની શીળી ધાચામાં (મહુ ગાંધી)	૩ ૪
ગો સેવા (ગાંધીજી)	૨ ૦
રામકૃષ્ણ ઉપનીષદ (રામજી)	૨ ૦
અહિંસા વિવેચન (શ્રીશોરલાલ મશરવાલા)	૩ ૬
સત્યાગ્રહની સરતપદી	૩ ૦
છવનનો આનંદ (કાકા કલેલકર)	૬ ૦

મળવાનું 'ટેકાણું'

'Indian Opinion' P. Bag,
Phoenix, Natal.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ છુટ, ડાઈનીંગરૂમ છુટ, વોઈરોમ, હરેસીંગ એસ્ટ,
સાઈડ વોર્ડ આફીસ ડેસ્ટ, છુક કેસ, ટેબલ, તદન કીકાયત
ભાવે ખરીદી શકશો. અને પધારી લાભ લેવા ચુકરો નહિ.

—ખોલસ, ટેબલ અને કીચન હરેચર—

ને હમારી જેખરખ નીચે તઈયાર પાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશા તઈ-
યાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાર્થસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર
આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.

PHONE 33-4691.

BOX 2526.

અમારા નિશાળ ઉપયોગી પુસ્તકો

ઈતોહાસ	
દેસ નીદેશ ભા. ૧	૨ ૬
ગુજરાતનું મારવ.	૧ ૯
હિંદના ઇતીહાસની રૂપરેખા ભા. ૧	૨ ૨
દેસ લીપકો	૨ ૦

જુગોળ

આર્યોક જુગોળ	૫ ૯
જુગોળ પરીચય ભા. ૩	૧ ૧૦
" ભા. ૪	૨ ૩

વાંચન માટે સાહિત્ય

પ્રાચીન સમયની રસ કથાઓ	૧ ૯
-----------------------	-----

અંક ગણિત

અંકગણિતના મુળ તત્ત્વો	૨ ૦
મીક્લ સ્કૂલ અંકગણિત ભા. ૧	૨ ૬
માડુ ગણિત ભા. ૧	૧ ૩
" " ભા. ૩	૧ ૬
" " ભાગ ૪	૨ ૦

ગુતન લેખન આજી આ માળા	ચાથી	૨ ૬
માં નીચલા ચાર પુસ્તકો આવે	પાંચમી	૩ ૦
છ. એ પુસ્તકો દ્વારા બાળકો જ્ઞાન		
મેળવે છે.		

ગુતન લેખન તાલીમ વર્ગ	ચાલો લખીએ	
" " ધોરણ ૧-૨-૩-૪	ક્રેશી ૧	૧ ૩
પ્રત્યેકની કોમલ	" ૨	૧ ૩
તત્ત્વયુગ વાચન આજી	" ૩	૧ ૬
પુસ્તક બીજી	" ૪	૧ ૬
પુસ્તક ત્રીજી	" ૫	૧ ૯
" ચોથી	" ૬	૧ ૯
	" ૭	૧ ૯

વિકાસીક વાચન આજી

ચાલથુ આડી	૨ ૦
પહેલી ચોપડી	૧ ૦
બીજી ચોપડી	૨ ૦
ત્રીજી "	૨ ૩

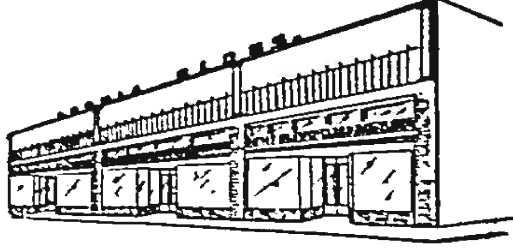
Obtainable From:

'INDIAN OPINION'

P. Bag, PHOENIX, NATAL.

K.M. Lodhia & CO.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિસ કેરટ

મેનાના હાગીના ખાસ અમારી ભત્રી દેખરેખ નીચે અમને અપાયકું
કામ સંતોષ પામે એવી રીતે કરીએ છીએ.

નેકલેન્ડ, છુટી છુટી ડીઝાઇનની ધમણી અંગૂઠા, સાડીની પીન, વીડી
અકકર એરીંગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

હીંદુસ્તાનથી રપાલમાં આવેલ સીનેમાને

કમતાં મળેલાં નવીન અંગ્રેજી ચેગેઝીનો

	શ. રૂ.
ફીલ્મ ફેર	૨ ૩
ધલસ્ટ્રેટ વીક્લી	૨ ૩
સ્કીન	૧ ૩
વાઈટ	૨ ૩
ફેરવેન	૨ ૧
ફીલ્મ ઈન્ડીયા	૭ ૦

તમારી પુસ્તકાલય માટે ઉત્તમ પુસ્તકો	
નવમહા વિધાન (ઈન્ડિયાના નાથ હરી સુખ આપનાર ઉત્તમ પુસ્તક)	૪ ૬
શ્રી શીવ સહજ નામાવલી	૧ ૦
સોળ સોમવારની કથા	૨ ૩
શ્રી સત્યનારયણની કથા	૨ ૧
નરસીંહ મહેતાનાં કાવ્યો	૨ ૧
હવન કરવા માટે ઉત્તમ સરળ ગુજરાતી પુસ્તક "ધરોપાસના"	૧ ૩
મીઠાં બનવડગીતા	૫ ૧

પોસ્ટરેજ માફ

Obtainable at :

**BHARAT MUSIC
SALOON
AND BOOKSELLERS**

Phone: 26070

286 Grey Street, DURBAN.
(Corner Grey and Lorne Streets)

GIHWALA STORE

(Established 1945)

કેપટાઉનના જુના અને બાહ્યીતા વેપારી

કાપરેક્ટર

ક્રીકમાર્ક ઉમનચાલ ધીચાલ

અમે હરેક ભતને: દેશી અનાજ અને કરીયાલું
રાખીએ િએ.

ભાવ ઈ જાયલ

ભને મળો યા કપો:

2 Aspeling Street,
CAPETOWN.

Phone: 23102.

એકલું તમે ભંજો છા કે કેનેડાની વિશ્વ વિખ્યાત કંપની

સન લાઈફ ઓફ કનેડા

વપરોક્ત કંપનીના હમો સત્તાવાર એજન્ટ છીએ.

ઉપરાંત

દક્ષિણ આફ્રીકાની વરિષ્ઠ અદાલતની કેપ ઓફ ગુડ હોપ પ્રીવીન્ટીવલ ડીવીઝન
ના સરકાર તરફથી નીમાયેલા અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી ભાષાનુસાર છીએ
તેમજ અમેની કંમીશન અંગેનું કોઈ પણ ભવનું કાગકાલ વિના વીલ'બ
વરીત ગરીએ થઈ શકે છે.

1. Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.
3. During 1951 the Company paid over £1,000,000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance.

Consult us first.

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultant.
Sworn Translator.

100 Sir Lowry Road,
P.O. Box 4624.

— CAPETOWN
Phone 32390

Kasturba Gandhi Memorial Number

Copies of Kasturba Gandhi Memorial Number can be had
at this office at 1s. 3d. including postage.

'Indian Opinion

Phoenix, Natal.